

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hétre 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hétre 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
3-hasábos példányok egyszer 20 fillér.
minden következőnél 15 fillér.
Nyitási díj 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetemen
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 152.

KLADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Résvédelmi
Társaság.
József főherceg-ut 21. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda. június 17.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Margit szigete és a jó vidék.
- Az ingyenes népoktatás.
- Konfliktus Kossuth és Darányi között.
- Az áldetektív.
- A gellérthegy-i tiltók.
- A hálás üldözött.
- Paunz letört.
- A t. Hszból.
- Könyvradomány az olasz operatársulatnak.
- A halálba kergetett jegyes pár.
- A szesz politikában.
- Amiről beszélnek.
- A három gyöngyel.
- Tárca: Hol fürdőzzünk? Írta: Matolcsy László dr.

Margit szigete és a jó vidék.

Arad, június 16.

Kigyuladt a nagy igazság a fejekben. A függetlenségi párt tagjai szemrehányást tesznek a kormánynak, hogy az tenger áldozatot kíván a főváros érdekében, míg a vidéki városokkal egyáltalán nem törődik. Aktuálisá tette ezt a Margit-sziget megvételének dolga, amely most került a párttertekezlet elé.

Szeretnők örömmel köszönteni ezt a későn jött, de még mindig idején érkező belátást. Szeretnénk ennek az egész vezető cikknek helyére csak annyit írni: VÉGRE! Csak ha a törvényhozók között meggyőződésé vált, hogy a beteggé dédelgetett, minden jóval hizlalt fő- és székvárost most már talán a maga lábára lehet hagyni. Nem kell az államnak azon dolgoznia, hogy a mese-módon emeletese-dett Budapestet még európaibbá tegye.

Sőt, ami a szórakozásait, az erkölceit illeti, inkább azon kell dolgozni, hogy kevésbé nyugoteurópai legyen. A magyar Páris, magyar Berlin mellé vidéki, erős középpontokat kell teremteni, már csak azért is, hogy az ország szellemi élete, közgazdasága, keletre világító kulturája ne zsugorodjék össze egyetlenegy világító, fényes pontra; hogy látható és tudható legyen: egyebünk is van Budapestenél. A szegény vidéki városokban meg is volna az ehhez való törekvés. Sőt bámulatra méltó a nagy akarás, amely a vidéki városokat elfogja. Hanem olyankor, amidőn ezeknek a városoknak költségvetését évi tízezer korona is a válság felé nógatja, ilyen magasba vivő tervekről alig lehet szó. Okos beszéd tehát, hogy az állam azokkal a milliókkal, amelyekkel a valóságban a főváros fényűzését szolgálja, — elvégre Budapest meglehetne egy darabig a Margitsziget tulajdona nélkül, — a vidéki városokat segítse boldoguláshoz. A vidéki városok úgy se élvezték egyébben a kormány jóakarát, mint azokban a gyámkodó, nagyképu miniszteri leiratokban, amelyekkel a városok terveiben minden untalan gáncsoskodnak, s azokat időlen-időig elhúzzák.

Helyes volna ez a belátás, ha valami más dolog nem lenne a forrása. A függetlenségi képviselők, a mikor most egyszerűen meglátják a vidéki városokat, voltaképen a fővárosra néznek, a melyre haraguzsznak. Haragot tartanak a fővárosra azért, mert annak többsége nem függetlenségi-párti. Es ezért sokallják a főváros támogatását s ezért kívánják, hogy a kormány a rossz viseletű főváros he-

lyett a jóviseletű vidéki városokat segítse az állam heverő millióival.

Hiszen ez nem lenne baj. A ki ajándékot, vagy kenyeret kap, bánja is az, hogy milyen gondolatok kísérték; hogy a szeretet kínálja-e azt, vagy a szeszély. Ha hiányzik az etikai alapja a többség duzzogásának, örvendjünk neki, mert a mi veszteglő malmainkra hajtja a vizet. Az igazság egymagában ugyanis ritkán tud érvényesülni; csak akkor, ha valamely véletlen, vagy pedig a hamisság jön a segítésére.

Es korai lenne mégis az örvendezés. A vidéki városok élete nem tart csupán a holnapig. A holnaputánra is kell gondolniok. Megeshetik — a politikai csodák korszakát éljük, — hogy a főváros törvényhatósága hamarosan, vagy később megváltozik; a demokratáknak és az ideiglenes községi demokratáknak kivész onnét az irmagja, és az új főváros-atyák alázatosan hajtják meg Polónyi Géza és a Sasok előtt a zászlót. Akkor, a függetlenségi párt logikája szerint, vége lenne a vidéki városok támogatásának, s a főváros kapna annyi Margitszigetet, amennyi beléje fér. S megeshetik ezen következtetés alapján, hogy a vidéki városok közül a támogatás sorrendjében nem azt helyeznék előbbre, amely a továbbfejlesztésre legjobban megérett — hanem azt, amely a többségnek legjobban tetszetős törvényhatóságot tudta megszerezni.

Bródy Sándor valamikor Budapestet cigányleányhoz hasonlította, amelyet meg kell mosdatni és fésülni, ha az ember ölelni akarja. Ez a szép hasonlat nagyon megöregedett. Léha, ruháira hiu, rátartós

Hol fürdőzzünk?

— Szezon előtt. —

A család apraja-nagyja már nagyban tör a fejét: Hol fürdőzzük? Egészen természetes, hogy majd kiválasztanak egy idegen fürdőt, mert az olcsóbb, mert az több kényelmet nyújt és a szegény magyar fürdők megint csak „jóvőre” maradnak, pedig így sohasem lesz jövőjük. A fürdőink kényelme, olcsósága önmagától megjönne, ha a tengernyi fürdőközönség mind mind a hazai fürdőkbe tudna és kényeszeritene a fürdőtulajdonosokat, hogy sajátításnak el sok-sok üzleti szellemet és annak fő elvét: mindent a közönség kedvére, hogy az jókedvében biztosítsa a hasznát.

Mennyit szónokolnak manapság a lapokban, gyűléseken a magyar ipar, a gazdasági fellendülés érdekében — és a tett? A tett az, hogy bécsi ruhában járunk, prágai sonkát eszünk, rajnai bort isszunk és Abbázliában üdülünk. Mert a magyar mond és... marad nyugodtan. Mennyi mindenért megyünk mi a kedves szomszédhoz, menjünk most az egyszer jó példáért oda. Ott van egy ur, Luzer ur, aki nemcsak mondja hazafiságát, hanem cselekszi is azt; nemcsak szónokol mi ellenünk, hanem tesz is mi ellenünk; nemcsak feltűsi az antitülpánt, hanem elők magától mindent, ami magyar. Egy rövidke hír járta be tavaly nyáron a ma-

gyar sajtót, amelynek epigrammál hatással kellett volna hatnia a magyar nemzetre. Szólt pedig ez annyit: Bécs polgármestere Bukarestbe utazott. És hogy ne használja a magyar vasutakat, Galicián keresztül az osztrák vasutakon ment oda. És történt június közepé felé, amikor süt a nap, hogy a vasuti bődívránok égetik az ember testét; amikor az utcára csak az gondol, akinek halaszhatatlan, vagy aki bő kárpótlást remél a fürdők árnyában, vizeiben. És a fenti ur, akkor hazája érdekében nem fürdőzni indul, hanem megayerül egy velünk ellenséges nép rokonszenvét s hogy nekünk, a mi vasutunknak a saját személyével 54 korona bevételt se adjon, tessz óriási körülöt.

Mily sokra megy azoknak a száma, kik nem ördömségből, undatlanságból, dítvből osztrák fürdőket keresnek fel, pedig nincs oly fürdője Ausztriának — kivéve Karlsbadot és Marienbadot — amelyhez fogható, sőt jobb és szebb nem volna Magyarországon, sőt a karlsbad „Sprudel” hőmérséklete (72° C) jóval alacsonyabb a budapesti Városliget (74° C) ásvizünk hőmérsékleténél. Nincs, vagy nagyon kevés országban van e világnak, amelyen az ég oly tömördes mélységű, hatalmas erejű s oly változatos minőségű gyógyító, üdítő ásvány és forrásvízzel áldott volna meg, mint ép hazánkat s mégis közel millió korona értékű vizet hoznak be évenként, ez pedig nagyobb ösz-

szeg a fenti ur 54 koronájánál. Csak úgy kapóra hasonlítjuk össze a mi vizeinket azokkal. A glasshüll, krondorfi, bilini víz semmivel sem hatásosabb, mint a bodoki „Matild”, a répáti, kászoni és a luti „Margit”-víz; a kronthali Apollinária; nyugodtan pótolhatjuk a mohai „Ágnes”-sel, borszéki vizünkkel és a Salvafor-vízzel; a kisslegeni vízzel bátran felér a cigelkai; a levikói, roncsagádi vízzel a parádi; a friedrichshalli, pulnai, saldechützi vizeknél csak többet érnek a világtalccal rendelkező budai keserűvizeink; a kreuznach-i, halli vizekért ki adná a gyógyító erejű eszti vizet; a wildungeni vízzel csak felér piradai borszéki vizünk; vagy tán kicsérélnénk a hornburgi vizért a remek tusnádi? a cudovat viz meg se közelíti a borszéki Kossuth-forrási és előpataki vizeket; vagy tán kicsérélnék a spaai vizet a buziástvai, a selavalbachit a korintcaival, a rohitschit a balatonfüredivel, az emsít a lipki vizekkel? a seiterst, gletchenbergi vizeknél csak inkább s szívesebben isszuk a sztojalki, kovásznaik, dombháit, bikszádit, bártfat Doktor-forrás vizeit. Pedig a felsorolt vizeinken kívül még hosszú sora van az egyszerű, a lugos, a lugossós, lugosszulfátos, vasas, földes, kénes sós savanyuvizeinknek és hévvi-zelinknek.

Ha nekünk így gazdag, áldásban, gyógyító erősen oly dus vizeink vannak, nem volna e

hölgy lett a főváros, aki mellett a vidéki városok rokolyás parasztlányok, esetlen sváb cselédek vagy legjobb esetben egyszerű varróleányok. Szép, ha az ország gavallérja, a függetlenségi többség ezekre a mellőzött teremtésekre is gondol, s ki akarja őket finomítani, nevelni, ruházni. De akarja ezt az ő kedvükért, s nem azért, mert az az elegáns hölgy, a kiért eddig törte magát, fumi-gálja. Másként ezek a vidéki lányok alig hisznek a szándék komolyságában.

+

Az ingyenes népoktatás.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Budapest, június 16.

A t. Ház folyosóján ma délelőtt arról az értekezésről beszélgettek, melynek negyvenéves évfordulóját most ünnepezték Justh Gyula és iskolatársai. Szóba került az is, hogy Thaly Kálmán abban az időben professzoroskodott.

Mint a magyar irodalom tanára, különféle versek írását adta fel tanítványainak, akik között ott volt Polgár Józsi — (akkor még hevesmegyei, ma már szolnokmegyei nagybirtokos) — is.

Enek az ifjunak nem volt elég az apai szubvenció, hát mellékereset után lézett. Ki hirdette az osztályban, hogy akinek kell, ő egy hatosért szívesen gyárt verset. Szépen jövedelmezett az üzlet!

Egy alkalommal Thaly újra egy verset adott fel s egy tanuló leszúrta a hatost a Polgár Józsi kezébe. Polgár elhotta a kért verset és a végzet úgy hozta magával, hogy Thaly tanár ur ép azt az ifjut szólította fel a verse felolvasására.

Es meglelte s a tanár csendes figyelemmel hallgatta.

— Ezt a verset ön írta? — kérdezte Thaly Kálmán.

— Igenis, én!

— No, hát ezt nem maga írta!

— Esküszöm sz égre s annak szent nevére, — deklamálta a diák.

tanácsosabb, ha az idegen fürdők kevésbé hatásos vizet helyett magyar ásványvizet gyógyulnánk magunkat. És ha üdülni, pihenni akarunk, melyik idegen táj szépsége ér fel Tatránk vadregényességével, a felsőzugói fürdő remek kilátásával a lengyelországi hegységre. Hol lehet élvezetesebb tutajkirándulást tenni, mint a kanyargó Dunajeczen? Hol szebb a Duna folyása, partvidéke, mint a Vaskapu-részlet. Kelle édesebb pihenés, csendesebb magány, mint aminőt az erdélyi fürdők nyújtanak. Ha a tenger sugásában akarsz gyönyörködni, ott a magyar tenger, a kies Balaton csodás vízi életével, ható erejével. És ha minden áron a sós tengeri vizet kell használnunk, ott van Fiume, vagy Cirkvenica, kár Abbázia méregdrága élejét megfizetnünk.

Ha tehát felmerül mostanában már csaldí tanácskozásainkon a nagy kérdés, hol fürdőzzünk, a felelet egyszerű legyen: Itthon. Ne vigyük millióinkat az idegenbe, tanuljunk Luogertől, aki 54 koronát sajnált tőlünk. Az 54 koronáért Luogér kellemetlenséget élvezett; pedig a magyar fürdők, ha egy és más téren nincsenek is a külföld régi fejlődésével dicsekedő fürdővel egy színvonalon, még sincsenek annyira elmaradva, hogy hazafiságunk áldozat lenne. Jó és erős akarat, a mi fürdőink is olcsók és kényelmesek lesznek és egy-két év elcsúszása meghozza a mi fürdőink természeti gazdagsága és szépsége mellé a csilált kényelmet is.

Matolcsy László dr.

— Hiába esküszik! Ezt nem maga írta!

— De ha mondom, ha becsületesemre esküszöm!

— Hát ne esküdjék! Ez a vers tegnapelőtt jelent meg a „Fővárosi Lapok” hasábjain és a szerzője Thaly Kálmán, vagyis én vagyok.

E szavakra a diák riadtan fordult Polgár felé:

— Adja vissza a hatosomat!

Az becsületes fiú volt s visszaadta.

Bent a teremben már nem volt ilyen vídám az élet. Justh Gyula különösen haragos hangulatban nyitotta meg az ülést s dühösen fakadt ki, hogy állg néhány képviselő lézerg a Házban. Haragjában Vázsonyi Vilmosmal kapott össze, aki jobbnak látta megfutamodni az elnöki szék elől és gyorsan befejezte az ingyenes népoktatásról szóló beszédét, még mielőtt megvonták volna tőle a szót.

Az ülés különben így folyt le:

(Az ingyenes népoktatás.)

Teszelszky József: A javaslat mellő folytatása a tankötelezettségről szóló törvénynek. Arra utal, hogy a hitközségeknek jó kárpótlások nem kielégítőek mindenütt. Az ő nézete szerint ez a javaslat hatályos a népoktatás államossítása kérdésének. A tanyai s a felvidéki iskolagyerekekre bírja fel a kormány figyelmét. A javaslatot elfogadja.

(A román nyelven.)

Pop C. István: A javaslat erőszakosan kíván magyarosítani, a nemzetiségekre valóssággal ráütközteti a magyar nyelvet. (Zaj.)

Elnök: Figyelmezteti, hogy a magyar nyelv az államnyelv.

Pop C. István: Glesswein tegnapi megjegyzésére reflektálva, azt mondja, hogy fél attól, hogy a román nyelvet a kelta nyelv sorsára juttatja az erőszakos magyarosítás. Az nem igaz, hogy vannak népek, melyek egyforma tökéletességgel beszélnék két nyelvet. Lehetnek egyes apró vidékek, melyeken ilyen kivétel történik, de tömegesen nincsenek Mezzofantik. A javaslatot nem fogadja el.

(Vázsonyi beszéde.)

Elnök: Ki következik?

Jegyző: Vázsonyi Vilmos!

Felkiáltások! Nincs itt!

Damján Vazul: Szintén a javaslat ellen beszél, melyet a nemzetiségek joga elleni tendenciától miatt nem fogadhat el.

Vázsonyi Vilmos: Soha még javaslatot igaztalanabbul, de szerencsésebben sem támadtak. A felekezeti autonómia s a nemzetiségek szempontjából támadták a javaslatot, pedig a felekezeti oktatás hívei ezt a javaslatot örömmel fogadhatták volna. A támadás szerencsés is, mert a javaslat fogyatkozásait az népszerűvé fogja tenni. A kultuszminiszternek nem kíván jobbat, minthogy mindig azok sorából támadjanak ellenfelei, akik most sorakoztak ellene. A javaslat folytatása annak a kulturpolitikának, melynek első láncszeme a tavalyi népoktatási javaslat s lényege az, hogy az állam anyagi erejét felhasználják a felekezeti iskolák támogatására. E politika forrása Tisza István gróf programbeszédében volt, melyet 1908. november 6-án mondott. Csak az a különbség, hogy akkor a függetlenségi párt programjával a legnagyobb ellenkezést támasztotta. Most pedig Apponyi javaslatához éppen a függetlenségi párt tombolt a legnagyobb lelkesedéssel. Apponyi javaslata nemcsak lépés a népoktatás államossítása felé, hanem egyenesen lehetetlenné teszi azt. A felekezeti iskolák az ország leggyengébb iskolái. (Nagy zaj)

Zakariás János: Fogalma sincs neki a kérdésről. (Zaj)

Vázsonyi Vilmos: Igen, szemben a községi és állami iskolákkal.

Artim Mihály: Igen, az állami iskolák gyengék. Vázsonyi Vilmos: Kérem, ezt is koncedálok. Előtem az iskolák ideálja az állami iskola. A felekezeti iskolák sem kulturális, sem nemzeti szempontból nem állanak azon a ponton, mint már az állami iskolák. A népoktatás eddigi állapotáért nem az állami iskolák felelősek. Hogy ebben az országban fél millió gyermeknél több nem járt iskolába, ezért

a felekezeti iskolák felelősek. Az ingyenes oktatás feltétlenül népszerűsége tarthat számot. Ezt a kedvezményt a miniszter javaslatára ki erjeszti a felekezeti iskolákra, amelyeknek felekölttségét az állam viseli. Hol itt a támadás a felekezetek ellen? Tegnap a nemzetiségek azt kérdezték, micsoda demokrácia az, amely az állami népoktatást követeli. Hát mutassanak nekem a világon demokráciát, aki a felekezeti népoktatás pártján van! (Perc'g szünetet tart.)

(Jesth haragszik.)

Elnök: Kérem, ne tessék szünetet tartani!

Vázsonyi Vilmos: Én nem tartok szünetet, én...

Elnök (dühösen csenget): Ne tessék velem feleselni! Ezt nem tűröm.

Vázsonyi Vilmos: De kérem, eszem ágában sincs feleselni. Én...

Elnök (csörget): Ne tessék az én kijelentéseimmel foglalkozni, mert megvonom a szót. Rendreutasítom!

Vázsonyi Vilmos (mosolyogva): Ez megtehető. Sőt: én magam vonom meg ezennel magamtól a szót. (Mosogás.)

Molnár Jenő: Ez a legmulatságosabb dolog. A közbenülők büntetlenül zavarják a szónokot, de ha nem bír valami okból beszélni, az elnök nekik támad.

Elnök: Rendreutasítja Molnár Jenőt. (Nagy zaj.)

Pető Sándor: Éljen a szólásszabadság! (Nagy zaj)

Elnök: A képviselő urat rendreutasítom! Ha így folytatja, átadom a mentelmi bizottságnak.

(Apponyi válasza.)

Apponyi Albert gróf: Röviden válaszolni kíván az ellenvetésekre. Mindenki bátran megszavazhatja ezt a javaslatot, aki a mostani tanítási rendszer híve. Az új javaslat a régi elvek folytatása, kialakítása. Nem Tisza István-tól vette ő eszméit, mert azokat nem Tisza találta ki; javaslata folytatása Eötvös József báró népoktatási politikájának. Az állam kezébe az analfabizmus ellen ez a javaslat erős és hathatós eszközöket ad. Az az érv, hogy a népoktatás mégsem ingyenes, mert a tandíjat az állam adóiban szeri be, nevetséges. Valakinek csak kell fedeznie a kiadásokat. (Derültség.) A javaslat abból indul ki, hogy a gyermek művelődése nem magánügy, hanem közérdek. (Helyeslés.) Állami kötelesség tehát arról gondoskodni, hogy az oktatás ingyenesessé tétessék. Ilyen körülmények között méltánytalanság az a kívánság, hogy azok fizessék a tandíjat, akik megszerzik az ismereteket. A felekezetek autonómiájuk sérelme miatt panaszkodnak. Nincsen igazuk. Az állam egyszerűen csak örködni akar a nemzeti érzést, a hazaszeretet ébrentartása felett. Annál alaptalanabb ez az aggodalom, mert az állami támogatás egyenesen föllendíti a felekezeti iskolákat. Az állam ezt akarja is. Ő azt hiszi, ki hatásaiban még kizsármíthatatlan fontosságu lépés előtt áll az ország. A javaslat nem irányul egy felekezeti vagy nemzetiség ellen sem. Mindenkinek odanyújtjuk barátai jobbjukat. Ha ezt nem akariák elfogadni, magukra vessenek, ha ez a jobb összeruzuza őket. Kérek a javaslat elfogadását. (Hosszantartó helyeslés.)

Elnök: A vitát bezárja.

A Ház nagy többsége a javaslatot általánosságban elfogadta.

(Gözerővel.)

Szünet után a részletes vita következett. Pető, Apponyi, Kovács Ernő, Goldis és mások felszólalásai után a javaslatot változtatás nélkül elfogadták.

Az állattenyésztés fejlesztéséről szóló törvényjavaslat került ezután forra. Laehne Hugó üdvözli a javaslatot a függetlenségi párt nevében. Általánosságban és részletesen erre elfogadták a javaslatot és áttértek több mentelmi ügy tárgyalására. Kiadták Halász Lajost párbajvétel miatt, Szikácsk Ferer cet sajló útján elkövetett igazatlanság miatt s.b. Ellenben nem adták ki Rakovszky Istvánt (becsületsértés). Becszenzky Kálmánt (becsületsértés.) Az ülés ezzel véget ért.

Konfliktus Kossuth és Darányi között.

A borkereskedelem veszedelme.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 16.

Még le sem csendesedtek azok a hullámok, melyeket politikai és gazdasági körökben Wekerle szesz-törvényjavaslata keltett, máris hasonló természetű bonyodalom van keletkezőben. Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter ugyanis most készült el új törvényjavaslatával, amely miatt alighanem nagy érdekharc fog megindulni a bortermelők és a borkereskedők között. Erre vall legalább az a hír, hogy már a mai minisztertanácson, mely elé Darányi javaslatát vitte, heves konfliktus keletkezett e miatt a gazdák minisztere, Darányi és a kereskedők minisztere, Kossuth Ferenc között. Az érdekes konfliktusról fővárosi tudósítónk következőket táviratozza:

Darányi Ignác földmivelési miniszter most készült el új bortörvényjavaslatával. Ez a javaslat az uralkodó politikai irányzathoz híven erősen kedvez a gazdáknak és több rendelkezésével igen súlyosan érinti a kereskedők érdekeit. Többek között a borkezelés terén tartalmaz tulszigoru és a borkereskedelmet megbénító intézkedéseket.

E javaslatot a ma déli minisztertanács elé terjesztette Darányi és ezen a tanácskozáson váratlanul megjelent a még mindig betegeskedő Kossuth Ferenc is. Egyik fővárosi estilap értesülése szerint Kossuth és Darányi között a minisztertanácson *éles összekülönbözés támadt*. Mikor Darányi minisztertársai elé terjesztette javaslatát, Kossuth *hevesen kikelt az ellen*. Hosszabb beszédben kifejtette, hogy ez a javaslat tulságosan legyezgeti a bortermelők érdekeit, nem törődik semmit az ország virágzó borkereskedelmével és ha törvénynyé válik, rövid idő alatt tönkretenné Magyarország borkereskedelmét. Ez ellen ő a leghevesebben tiltakozik és kijelenti, hogy a magyar borkereskedés tönkretételét semmi esetre sem fogja megengedni.

Darányi Ignác ingerült hangon válaszolt a szokatlan és nem várt fellépésre. Kijelentette, hogy ő nem támad a borkereskedők ellen, de viszont megvédeni igyekszik a szőlősgazdák érdekeit. Kossuth erre hivatkozott a javaslat egyes kirívó rendelkezéseire és azoknak megváltoztatását kérte. A konfliktus — melynek részletei még nem derültek ki — meglehetősen hosszú vitára adott okot a két miniszter között és a mai minisztertanácson nem is sikerült a vitás ügyet érdemben elintézni.

A budapesti kereskedelmi és iparkamara elnöksége különben az új bortörvény miatt felterjesztést intézett a földmivelési miniszterhez. Legfőbb sérelem a kamara előterjesztése szerint abban van, hogy egyoldalú vélemény alapján készült az új tervezet, amennyiben a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének véleményét vette pusztán és kizárólag figyelembe a törvény készítője és teljesen mellőzte a kereskedelem hivatott faktorainak véleményét és felsorolt kívánalmait. Kifogásolja a kamara, hogy a borkönyv vezetésére az új törvényja-

vaslat csak a borkereskedőt kötelezi, míg a termelőt nem. További kívánása pedig odairányul, hogy az okszerű pincskézelés szempontjából megengedett eljárások felsorolása utaltassék át a bortörvény végrehajtási utasításába, vagy ha ez nem felel meg a földmivelési miniszter intencióinak, legalább vétesék föl a törvénybe a szőlősgazdák egyesülete részéről javasolt az a kiegészítő rendelkezés is, amely szerint a törvény végrehajtásával megbízott miniszternek jogában áll más ogy anyagok és eljárások használatát is megengedni, melyeket a bortörvény kifejezetten nem tilt. Egy további kívánalma a kamarának, hogy a bor színének javítása végett az égetett cukor mellett a safor használata is megengedtesék, a vámkülönbözt exportra szánt borokba 25 százaléknyi alkohol vegyítése is megengedendő, egyszintén az édes borok készítése is.

A kamara előterjesztésében végül oda konkludál, hogy a borkihágási ügyekben az ítélkezést ne úgy, mint eddig, a közigazgatási hatóságokra, hanem a rendes bíróságokra kell ruházni. Sürgel a kamara előterjesztés a megfelelő átmeneti intézkedéseket is, mert ilyenek nélkül a törvény visszaható erővel is bírván, sok irányban szerzett jogok sértenének meg és indokolatlan vagyoni károsodások okozatának ezért javasolja a megfelelő átmeneti intézkedések megállapítását.

Az áldetektív.

Aki hasznot huz az öngyilkosságból.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 16.

Napokkal eselőtt — mint azt már megírtuk — egy katonatiszt holttestét fogták ki a Dunából Budapesten. A katonai és rendőri nyomozások megállapították, hogy a katonatisztet Alsó Sándornak hívják s az övvenyedik gyalogezredben szolgált. Miután a nyomozó hatóság a mai napig nem bírta megállapítani az életunt hadnagy öngyilkosságának az okát, a nyomozást még mindig folytatják.

Alsó Sándor hadnagy öngyilkosságát egy lelketlen szélhámos ma különös ravaszággal kihasználta. Az illető beállított özvegy Neubauer Jánosné Kacsá-utca 22. sz. lakására, hol az illető tiszti garcon-lakással bírt. Az özvegyasszonynak a fiatal ember nagy hangon elmondotta, hogy ő az államrendőrség nyomozási osztályának tagja és valami irással igazolta azt is, hogy Theiner Józsefnek hívják. A bemutatkozás után a detektív elmondotta, hogy milyen járásban van. Öneki — ugymond — megbízása van az életunt hadnagyról egyet-mást megmondni, mert az újabb nyom szerint a hadnagy *erőszakos halállal mult ki*. E célból nyomban házkutatást tartott. Bár minden felforgathatót felforgatott a lakásban, komoly bizonyítékot mégsem talált a gyilkosság felfedezése mellett. Később azonban a szeme felfedezett egy értékes fényképező gépet, mely a hadnagy tulajdonát képezte. Az áldetektív nyomban feltalálta magát s követelte az özvegytől, hogy az értékes gépet óvatosan pakolja be neki, mert szerinte ebben a gépben van annak a nőnek a lemeze, ki a hadnagyot egy görbe éjszakai kirándulás után megölte.

Neubauer né a detektívnek elhitt mindent s az összecsomagolt holmikat megengedte, hogy elvigye. Theiner azonban mielőtt távozott, az elvitt dolgokról egy irást is adott az özvegy nőnek, mely alá a nevét írta. Majd azt monddta, hogy a többi ingóságokért a „budai detektív” fog eljönni, ki erre nézve már megbízást is kapott hivatalosan. Természetesen a

Kacsá-utca 22. számú alatt a detektív megjelölése s azon kijelentése, hogy a hadnagy nem természetes halállal mult ki, hogy meggyilkolták, óriási szenzációt keltett.

A felfedezés gyorsan terjedt el nemcsak a csöndes budai kis utcákban, hanem az illetékes hatóságokhoz is, amely igen hamar tisztában volt azzal, hogy Neubauer né egy szélhámos alaposan felülte és becsapta, kit a rendőrség most mindenfelé keres.

A hálás üldözött.

Letartóztatták egy sikkasztó bankár helyett.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 16.

Mintegy két hónap előtt történt, hogy a svéd bíróság körözte Lindholm Márton bankigazgatót, aki egymillió korona elsikkasztása után megszökött. Ép ez idő tájban egy szikár svéd honpolgár tartózkodott Budapesten, aki az Erzsébet körút 8. sz. a. egy családnál bérelt egy hónapos szobát. Ugyanott lakott Kóbor Károly állatorvos is, akinek feltűnt a mi svédünk gavalléros viselkedése; szentül meg volt győződve arról, hogy ez nem lehet más, mint a milliós sikkasztó. Kóbor Károly a lapokból tudta, hogy a svéd kormány 40.000 koronát tűzött ki a sikkasztó fejére, bejelentette a budapesti főkapitányságnál, hogy megvan a keresett svéd és hogy igényt tart a 40.000 korona jutalomra.

Egy nagymarosi kirándulásról hazatérőben a váci főkapitány elfogta a svédet. Kóbor Károlynak nem volt szerencséje, mert a váci főkapitány sürgönyére csakhamar megérkezett a válasz Stockholmból, mely szerint a váci fogoly nem lehet a keresett Lindholm, miután azt már letartóztatták Buenos Ayresban.

De a mi svédünknek sem volt szerencséje. Budapesten Frederik Johnson név alatt volt bejelentve és ezt a nevet mondta be a váci főkapitánynak is. Mialatt azonban a főkapitány podgyászában kutatott a millió után, ráakadt a svédnek okmányaira és csakhamar kitudt, hogy a mi svédünknek Dahlen Erik Ágoston a neve. Ebből lett aztán a bonyodalom. Dahlen Erik Ágostont átvette a budapesti főkapitány, majd átadta a budapesti kir. ügyészségnek, ahonét végül a pestvidéki kir. törvényszék fogházába szállították.

Időközben megérkezett a svéd kormány megkeresése azzal, hogy Dahlen Erik Ágoston ellen bűnvádi feljelentés történt és kéri a kiadatását. Most megindult a kiadási eljárás. Dahlen Breuer Miksa dr. ügyvédet hívatta magához. Előadta, hogy ő semmiféle büntetendő cselekményt sem követett el hazájában; egészségének helyreállítása céljából utazott délvídekre és keresztülutaztatásban megpihent Budapesten. A főváros nagyon megértett neki, ez okból késleltette továbbutazását.

Breuer Miksa dr. haladéktalanul érintkezésbe lépett egy előkelő stockholmi ügyvéddel és így sikerült a tévedést észleltetni és most kéthavi fogság után érkezett Stockholmból az utasítás, hogy a fogoly svédet bocsássák szabadon.

A magyar királyi igazságügyminiszterium intézkedése folytán folyó hó 15 én bocsátották szabadlábra Dahlen Erik Ágostont.

Dahlen úgy látszik, megharagudott Svédországra, mert két hónapig fogva tartatta egy idegen országban, ellenben nem tudja eléggé dicsérni azt a humánus bánásmódot, melyben a pestvidéki kir. törvényszék fogházában részesítették.

Talán ezt akarja meghálálni, midőn elhárította, hogy feleségét és tekintélyes vagyonát elhozatja Magyarországra, a nyarat roncsolt idegeinek a helyreállítására a Balatonon tölti, ősszel pedig állandóan megtelepszik Budapesten és eleven kereskedelmi forgalmat létesít Magyarország és Svédország között.

A t. Házból.

Justh Gyula haragszik.

Justh Gyula dühös... Ettől a néhány szótól volt visszhangos ma a folyosó. De csak addig, amíg a bösz tekintetű elnök elő nem bukkant valamelyik tanácssteremből. Ha az ő alakja megjelent, akkor elhallgatott mindenki. Csak suttogva merték mondani, hogy az elnök szörnyen mérges és ma még nagyon kikap valaki a parlamentben. Viszont Vássonyni Vilmos nagyon vidám kedvében volt ma. Nem nehéz volt hát megjósolni, hogy Justh és Vássonyni a mai ülésen konfliktusba keverednek. Ez meg is történt. Ha ugyan konfliktusnak nevezhető az, hogy az elnök ráförmedt Vássonynira:

— Ne feleseljen velem.

Nagyon elbámult erre Vássonyni. Bámult Pethő, Pop Csicsó és bámult az egész Ház. Mert Vássonyni egyáltalán nem feleselt és érthetetlen volt Justh fölfortyanása. Pethő mindjárt meg is jegyezte:

— Valószínű, hogy Justh azért haragudott Vássonynira, mert nem feleselt vele. O ma minden áron veszekedni akart és minthogy nem akart vele senki kikeszteni, hát ő — kezdett ki Vássonynival.

— De szegény Justh nem ért vele célt — fűtte tovább Molnár Jenő — mert Vássonyni gyorsan leült és így Justh most már más objektumot keres erre a célra. Hát ilyen fárasztó és nehéz dolog az az elnöklés.

— Hiszen ha nem volna az, — tette le a pontot a traccsra Pop C. István — nem is kapna miniszteri fizetést.

Híres politikusok mellett mindig kell lennie valakinek, aki a nevezetes férfit adminisztrálja, összeköttetést figyelemmel kíséri és érdekel felett Orkődjék. Az ilyen ember rendszerint sokkal agilisabb, sokkal politikussabb és több cirkumspektummal dolgozik, mint maga a vezér, akiért rajong. A típus legjellemzőbb tulajdonságai egyesülnek az új párt titkárában, Sebestyén József dr.-ban, aki Bánffy Dezső bárónak időképen a sajtóval való összeköttetést gondozza nagy buzgalommal. Mostanság különösen óvatosan ügyel arra, hogy a különböző irányú lapok rokonszenvesen írjanak az új párt vezérééről. A gondosságra jellemző a következő eset:

Sebestyén József dr.-al találkozik Bethlen Oszkár dr., a Pesti Napló politikai referense, aki több — és más-más irányú — politikai lapba dolgozik s amellet, hogy Sebestyénnel jó barátságban van, magának Bánffynak is régi ismerőse.

— Hogy vagy? — kérdezi az újságról Sebestyéntől.

— Köszönöm, jól.

— És hogy van Bánffy? — kérdezi aztán a zsurnálistá.

Sebestyén József dr. most diplomatikus arcot vág és ahelyett, hogy felelne, előbb azt kérdezi:

— Melyik lap részére akarod tudni?

DIVATLEVELEK.

1. Hölgyek divata.

Most már akárhogy szeszélyeskedik is velünk az időjárás, mégis csak foglalkoznunk kell a nyaralással és az ezzel járó ruhakérdéssel. A modern ruhának két olyan tulajdonsága van, mely nagy előny a cromagolásnál: az egyik, hogy nagyon lágy a szövete és béleletlen, ami által pehelykönnyűsége, a ládában kevés helyet foglal el és súlyra nézve sem igen terheli meg. Közvetlen tapasztalásból tudjuk, hogy egy alig közepes nagyságu ládába nyolc ilyen ruha is belefér minden hozzávalójával együtt és a ruha még csak nem is gyűrődik.

Az a hölgy, aki az alsó ruházatában is követi a divatot, ezzel sem terheli meg nagyon az utiládáját. A habkönnyűségű fehérneműhöz egyetlen alsószoknya jár és annak sem szabad nagyon díszesnek lennie. Igaz, hogy az ilyenfajta alsó öltözködés megkivánja az edzetséget, vagy a meleg éghajlatot. A legtöbb helyet foglalja el ezidő szerint a kalapdoboz és az elegáns hölgynek bizony nem kis gondot okoz a kérdés, hogy helyezze el ezeket az óriás alkotásokat anélkül, hogy bajuk essék.

Az uti fölszereléshez tartozik mindenképpel minél több bluz, ami az elkerülhetetlen „kosztümnek” főkelléke. Az elegáns hölgy nyáron többnyire fehér mosóbluzt visel, minden elképzelhető anyagból. Legkedveltebb a csipkebluz, mely a legegyszerűbb formában, vert- és recescsipkebetéttől van összeállítva. Sokkal célszerűbb ennél, bárha alig hinnék, a nagy likacsos tüll bluz himzett csikokkal vagy pontokkal. Ezt is szeretik díszíteni clumy, valenciennesi vagy recescsipkével és gyönyörű hatást érnek el vele.

A bluzhoz való szoknyának még meg van a régi formája, vagyis: csak derékig ér. A többi mostan divatos szoknya felér majdnem egészen a mell alá. Az ilyen szoknya persze nem alkalmas a bluz viselethez, hacsak a szoknyát ki nem egészíti a vállpánt, vagy az ugynevezett felső bluz, amikor a tulajdonképeni bluz ez alá kerül.

Ez a divat különben nagyon célszerűnek és csinosnak bizonyult és még utra is alkalmas, mert meg van oldva az a kérdés, hogy a szoknyát hogyan erősítsük a bluzhoz, vagy fordítva. Bluzhoz való kurta szoknyának legalkalmasabb a rakott alj. Régen volt ennél kedveltebb divat, melyet fiatalja, vénje egyformán kedvel: mivel pedig még pokháló finomságu szövetből is készítik, a kevésbé karcos hölgyeknek is alkalmas viselet; a legegyszerűbb formában, egyenes szélekből rakják minél sűrűbb hajtásokba.

Az utifelszerelésből ne hiányozzék a célszerű tussorszövetből varrt ruha, vagy legalább is bluz, vagy a természetes színében, vagy ibolya, türkizkék, kéksárga vagy fréz színekben. Igaz, hogy két év előtt még csak gondolni se mertünk volna ilyen élénk színekre, hogy egy teljes ruhát varrassunk belőlük. Ámde most már megszoktuk; legfőképp arra kell ügyelnünk, hogy más szín ne kerüljön a ruhára, vagy ha igen, az olyan szelíd legyen, hogy enyhítse a ruha alapszínét.

2. A kifogástalan öltözet.

Már a régi időkben méltányolták a kifogástalan ruha kedvező hatását. Valóban igazat mond a példabeszéd a társadalmi életre nézve is, hogy „madarat a tolláról”, mert hiába, minden ambiciózus férfi arra törekszik, hogy megjelenését minél előnyösebb színben tüntesse fel. A kellemes külső gyakran a legjobb ajánló level. Ősidőktől fogva szokásos, hogy az emberek ünnepélyes alkalmakkor, vagy ha valamely nagyobb szabásu dologra készülnek, gondosan öltözködnek, jobban megválasztják a ruhájukat, ha valamely magasabb rangú személy elé járulnak, mint mikor a mindennapi foglalkozásuk után látnak és más ruhát viselnek akkor, ha társaságban hasonrangokkal érintkeznek. Tagadatlan, hogy a kifo-

gástalan öltözet nemcsak a társaságban, de a mindennapi életben is fontos tényező lett.

Manapság nagyobb gondot fordítunk a ruházatra, helyesebben a kifogástalan ruházatra, mint néhány évtizeddel ezelőtt. Atyáink és nagyatyáink az egyszerűséggel büszkélkedtek: nekik az volt a büszkeségük, ha minél kisebb ruhával beérték és akkor az öltözködésben való extravagancia tette meg a társaságban az első találkozásnál de még később is a hatását. Ez nagyon jó lehetett az ő idejükben, de ma már végképen megszűnt a tulságos köznapi-ság és a meglepő extravagancia, mert minden foglalkozás megköveteli, hogy az ember rendesen, gondosan összeállított öltözetben lépjen embertársai körébe. A tisztességes és esinos ruhának nem kell okvetlenül drágának lenni, ámbar ha finomabb szövetből készül, tovább eltart és hosszú viseles alatt is jó karban marad.

A kultúra rohamos fejlődése mellett különösen a városokban ma már nagyon messzeállunk attól a foktól, melyen akár a kisvárosi polgár egyszerű életmódja mellett kielégítve látna a kényelem és fényűzés iránt való minden igényét. Manapság sokkal nagyobb súlyt kell helyezni a külsőségekre, a megjelenés hatására, a kedvező benyomásokra, mint azelőtt. Ma gyorsan élünk és minden percet lehetőleg alaposan ki kell használnunk.

Elvitathatatlan tény az, hogy a hivatás és foglalkozás sokfélesége az öltözködésben is olyan finomodást és tökélyt igényel, melyről néhány évtizeddel ezelőtt még fogalmunk sem volt. A nevelés és a műveltség együtt fölszágáták az igényeket. Igaz ugyan, hogy még ma is találkozhatunk nagy hivatású férfiakkal, kiknek a helyes öltözködés fontosságáról hiába prédikálnak, mert ők inkább a tudományokba mélyednek és egyebet nem ismernek. Láthatunk akadémiái műveltségű embereket, kiknek toillejük egyenesen hajmeresztő. A társadalmi életbe lépő fiatalemberek rendszeren azzal szeretnek tüntetni, hogy nem sokat törődnek öltözetükkel és összetévesztik a rusztikus-ságot a férfiasággal. A legtöbb ifju, mikor az iskolából kilép, azt hiszi, hogy az a sokszor furcsa ruha, mely tanulóársainak bámulatát fölkellette, imponálni fog azoknak az uraknak, kikkel az életben dolga lesz. Pedig csalatkozik, mert különösképp öltözettel a társadalmi életben sehol sem lehet kedvező benyomást kelteni, de legkevésbé valamely magas hivatal, vagy nagyvállalat élén álló ur-ember előtt. Soha, sehol se foglalták irasba ezt a törvényt, de azért nem kevésbé szigorú, mint bármelyik elfogadott társadalmi szabály, hogy a foglalkozása helyén minden ember, de különösen a fiatalember jól és rendesen öltözködjen. Sok nagy bankban és pénzintézetben a tisztviselőknak nincsen megengedve a világos ruhák viselete és nyílt üzletekben a jóízű kereskedő sem tűri, hogy segédei föltűnő vagy izléstelen ruhában szolgálják ki a vevőt. A modern hivatalnok, vagy tisztviselő csak akkor van jól legalább is jól álló divatos kabátban, cilinderkalapban, de legalább modern kalapban jár, már csak azért is, mert nem akar kopottságával vagy extravagáns öltözködésével működése helyén föltűnést kelteni.

Mindezekből látható, hogy a divatnak okoszerű követelése a társadalmi életben fontos és értékes segédeszköz a könnyebb boldogulásra.

TANÜGY.

(—) Kézmunkakiállítás a női ipariszkolában. A női ipariszkola kézimunka, rajz s festés kiállítására a hó 21 ikén vasárnap d. e. 10 órakor megnyílik és vasárnap délután és a következő napokon, 22., 23. és 24 én nyitva lesz délelőtti 9—12 ig és délután fél 5—7 ig.

A szesz a politikában.

Wekerle törvényjavaslata a pártok előtt

Visszavonták a végrehajtási törvénytervezetet.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 16.

A koalíciós pártok ma délután és este Kossuth Ferenc elnöklete alatt közös értekezletet tartottak, amelynek legfontosabb s legkiemelkedőbb része volt a pénzügyminiszter törvénytervezete a szeszadókról.

Foglalkoztak még a végrehajtási törvényjavaslattal is, amit a kormány visszavont, mert sok fontos módosítást akar rajta tenni.

Nagy viták előzték meg ezt az értekezletet. Sokan voltak, akik nem helyeselték Wekerlének ebben a dologban elfoglalt álláspontját. Különösen azok a képviselők kardoskodtak, akiknek a kerületében, vagy a tartózkodási helyén szeszgyárak vannak. Halász Lajos nagyváradai ügyvéd és Hajdu Frigyes temesmegyei, facseti képviselő a kormány javaslata ellen beszéltek, az ipari szeszgyárak érdekeit védelmezve. Végeredményében nem sokat lendített a gyárak dolgán a két felszólalás, mert a többség, amely vakon követi a többséget, úgy fogadta el a javaslatot, ahogy azt a kormány kívánta.

Az értekezletről és annak előzményeiről ezeket írjuk:

Előcsatározások.

Arra a hírre, hogy a koalíciós pártok ma esti értekezletén tárgyalás alá kerül Wekerlének szeszadójavaslata, ma délelőtt a képviselőház folyosóján erősen vitatkoztak a javaslatról. Tutsek Sándor, Hajdu Frigyes, Bródy Ernő, Szabó István és mások különösen az ipari szeszgyárakon esett méltánytalanságot firtatták.

— Nem is esik rajtuk nagy méltánytalanság — felelte Wekerle. — Az ipari szeszgyárak egymás közt 62 koronáért árulták a szeszkontingenst, én pedig 65 koronát kívánok érte adni.

— De az utolsó Széll-féle törvény is 70 koronában állapította meg a kontingens megváltási árát! — vetette közbe valaki.

A miniszterelnök itt kifejtette, hogy az adófelemelés következtében az átmeneti években hektoliterenként körülbelül 4 koronát nyernek a szeszgyárosok úgy, hogy ez a különbözet teljesen fedezve van. Neki az ipari szeszgyárak ellen az a legnagyobb kifogása, hogy elejtették egészen a mezőgazdasági jelleget. Ezelőtt mindenkinek volt nagy marhahizlalója, amely javította állattenyésztésünket s befolyással volt a marha árképződésre is. Most csak a szeszt termelik iparilag. Szóba került a moslék kivitel kérdése is.

— Ezt a kérdést — mondta Wekerle — egyelőre nem fogom forszírozni, de egészen nem tekinthetni el tőle.

A miniszterelnöknek átadták a budapesti kereskedelmi és iparkamarának a képviselőházhoz intézett kérvényét, mely kellő okfejtés után a következő kéréssel fordul a törvényhozáshoz:

1. Allapítsák meg a kárpótlási összeget 65 koronánál magasabb összegben.
2. Mellőzzék a száritott moslékra nézve tervbe vett kiviteli tilalmat.

A koalíció értekezlete.

A koalált pártok ma délután órákor Kossuth Ferenc elnöklete alatt értekezletet tartottak, amelyen nagyon sokan vettek részt és melyen első sorban a szeszadó-törvényjavaslatot tárgyalták.

(A szesztervény vitája.)

Holtzy Pál előadó részletesen ismerteti a javaslatot. Teleky Arvéd gróf a kisüzösök érdekében szólal fel és örömmel üdvölli a községi és szövetkezeti főzsdéket. Holló Lajos szerint a függetlenségi párt az országnak a kis existenciák minél nagyobb védelmét helyeselte kilátásba és ezért lehetetlennek tartja, hogy a kormány olyan intézkedéseket léptessen életbe, amelyek a kisembereket az eddiginél súlyosabban érintik. Tény, hogy a kisfőzsdék több szeszt termeltek, mint amennyi után adó fizettek, most azonban nemcsak az adóemelés nehezéne rájuk, hanem a háromszori kilőzés helyett a négyszeri kilőzés után járó adó. Bernáth Béla a kis szőlősgazdák érdekei mellett foglal állást.

Wekerle Sándor miniszterelnök kijelenti, hogy a gyümölcsfőzsdék megadóztatásánál a termelt szesznek átlag csak egy harmadát adóztatták meg, kétharmada pedig adó nélkül főzött. Finanziális szempontból lehetetlen, hogy ily nagy mennyiségek adózatlanul maradjanak. A javaslat nem annyira finansiális tekinteteket, mint inkább magasabb közgazdasági szempontokat akar érvényesíteni. Alapelve, hogy a kész termelvény megadóztatásánál is a kis üstök 20—25 % os kedvezményben részesítessek. Érvényesíteni kívánja továbbá azt a közgazdasági szempontot, hogy községi, szövetkezeti vagy pedig állami megbízottak által oly nagyobb szeszfőzsdék állítsanak fel, melyek a közeli községeknek készletelt képesek kifőzni. A kormány milliókra menő áldozatok hozott a közelmúltban a kisemberek érdekében, bizik az ország józan közvéleményében és abban a meggyőződésben, hogy a köz érdekében cselekszik, amikor a javaslatot elfogadja.

Hajdu Frigyes szerint meg kell téríteni az ipari szeszgyárosoknak a kontingens értékének teljességét, tehát legalább 70 koronát hektoliterenként. Kéri továbbá Délmagyarország, különösen Temes és Krassószörénymegyék érdekelnek hathatósabb támogatását.

Felszólaltak még ezután Mária Mihály, Benitsky Ödön, Tutsek Sándor, Csányi Sándor, Ráthay László, aki nagy aggodalommal fogadja a javaslatot, Burdea Sillárd, Szentiványi Árpád, Steiner Ferenc, Buzs Barna, aki még a 60 koronás megváltási árát is sokkalja, Bráday Zoltán és Halász Lajos, aki a 70 koronás megváltási ár mellett beszélt. Wekerle szólal fel ezután megint. Kijelenti, hogy az első kontingens behozatalánál az ipari gyáraknak époly mezőgazdasági jellegük volt, mint most a mezőgazdaságiaknak, mert termelvényeket, moslékukat marhahizlalásra használták. Azóta azonban a moslékot külföldre szállítják és nézete szerint az élelmiszér olcsóbbá tételének kérdése csak úgy oldható meg, hogy a gyárak takarmányterményei és a hus az országban maradnak. Kéri újból javaslatának elfogadását.

Babó Mihály rövid felszólalása után az értekezlet úgy diltánosságban, mint részleteiben egyhangulag elfogadta a javaslatot.

(A végrehajtási novella.)

Már az értekezlet előtt több, különösen jogász képviselő erős támadást intézett a végrehajtási novella ellen és kijelentette, hogy ebben a formában azt semmiképpen sem fogadják el. A szesz-javaslat vitája után az értekezleten is szóba került ez az ügy. Éber Antal kérte a kormányt, hogy tekintettel arra, hogy mindenféle szempontból számos kivánság merült fel a novella ellen, utasítsák e javaslatot újból az igazságügyi bizottság elé módosítás végett.

Mesko László igazságügyi államtitkár kijelenti, hogy a kérést nem ellenzi, abban a reményben, hogy a novella újból mielőbb a Ház elé kerül.

Kossuth Ferenc arra kéri a párt tagjait, hogy a nyári szünet alatt is állandóan foglalkozzanak politikai ügyekkel és kerületükkel és világosítsák fel a közvéleményt arról, hogy a függetlenségi párt hiven kitart elvei mellett.

Ezzel az értekezlet véget ért.

Paunz letört.

Letartóztatott versenyistálló-tulajdonos.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Arad, június 16.

Egy budapesti, nemrégén még dús-gazdag versenyistálló-tulajdonos letartóztatásáról értesít fővárosi tudósítónk. Az előkelő sportférfiről már régebb idők óta kompromittáló híreket suttogtak, több feljelentés is érkezett ellene, de csak ma sikerült a rendőrségnek tőle beismerő vallomást kicsikarni, melynek alapján azután le is tartóztatták.

A fővárosszerte nagy érdeklődést keltett ügyről Budapestről ezeket jelenti tudósítónk:

Az itteni rendőrség ma délben letartóztatta Paunz Manó versenyistálló-tulajdonost. Paunz negyvenhárom éves ember és tíz esztendővel ezelőtt nősült. Feleségével több nagy birtokot kapott hozományul, úgy, hogy hirtelen dús-gazdag ember lett. Budapesten az Oktogontéren gyönyörű lakásuk volt, előkelő összeköttetéseket tartottak fenn és Paunz rövid idő alatt egyike lett a főváros legismertebb gavalérjainak. Különösen a lóverseny-sport vonzotta. Nagy versenyistállót tartott és a budapesti és alagi versenyeken majdnem mindig futtatott. Sok pénzt költött az orfeumokra is és ilyen passzióit úgy fedezte, hogy igen nagy kamatra pénzt adott kölcsön. E hitelügylet miatt több kellemetlensége volt a rendőrséggel is. Ússora miatt ugyanis többen feljelentették, köztük egy budapesti ügyvéd és egy hivatalnok is, de mindeddig sikerült neki kimenekülni a bajból, miután semmit sem tudtak rábizonyítani.

Két esztendővel ezelőtt Paunz birtokain nagyon rossz termés volt és hozzá még ugyanabban az időben a tőrszén is óriási veszteséggel voltak. Ekkor fizetésli savorokba került. Váltótartozásait nem bírta pontosan fizetni és a múlt év végén a hatvani gazdasági bank egy 15500 koronás váltótartozás miatt bepörölte. Mikor erről értesült, azonnal eladta versenyistállóját, 300.000 korona értékű ingatlanát pedig már előzőleg elárveresték, úgy, hogy mire a hatvani banknak megítélték a követelését, neki már semmi se volt.

A hatvani bank erre feljelentést tett Paunz ellen hitelesési csalás miatt, mivel a pör közben elidegenítette vagyonát. A budapesti rend-

örség hosszabb ideig nyomozott ebben az ügyben. Pannozot kihallgatták vagy ötször, de ez mindannyiszor tagadó vallomást tett. Tegnap újra beidézték a főkapitányságra és mert végre belsmerő vallomást tett s szökésétől lenetett tartani, ma reggel letartóztatták.

KÖNYÖRADOMÁNY az olasz operatársulatnak.

Gyűjtés a nyári szinkörben.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 16.

Tegnap este fejezte be aradi vendégszereplésének sorozatát az olasz operatársulat, amely tudvalevően nagy viszontagságok közepette hagyta el előbbeni vendégszereplésének színhelyét: Szabadkát. A társaság onnét is csak nagy nehezen tudott elutazni, miután az uristan csudát tett és egy kis pénz állott a színházhoz.

Azt remélte a művésztársaság, hogy Aradon jobban fogják támogatni a társulatot. Azonban itt is csalódás érte őket, mert a publikum nem lódult a szinkörbe. Mert kinék is van kedve befújni a meleg szinkörbe, amikor hős kertben hallgathatja: hogyan dicséri Gyárfás Dezsőt a Gyárfás Dezsőke nagymamája. Egy szóval a tallán művészek rosszkor jöttek. Gyövi kisasszony hiába vágta ki a legszebb áriákat és sýnyori Guasco minden énekbéli erőlködése eredménytelen maradt. Néhány színházbarát ugyan mindhárom estén híven megjelent és végighallgatta a szánalomraméltó és összesen legalább egy évezredet számláló olasz kar azokogását. Ez azonban kevés volt ahhoz, hogy a deficitet fedezzék.

Tegnap este aztán a legnagyobb kétségbeesés vert tanyát a színház körül. A tenorista teljes erővel, mondhatnánk teljes gőzzel énekelt és a szája már-már hasonlított a Salmion-alagúthoz a szánalomraméltó énekerőlködésben. A közönség azonban ennek dacára se lódult a szinkörbe, aminek perze az a szomorú konkvenciája szokott lenni, hogy nincs pénz.

Pedig a művészeknek az kellett, ami Montekukkoli szerint a háború főkélléke: pénz, pénz, pénz, sőt negyedszer is pénz. Tudniflilik az olaszok még az est folyamán szerettek volna Szegedre utazni, legalább az előőrsöt átakarták küldeni, hogy az előkészületeket megtegye odaát.

Ámde hiányzott a pénz és a tallán művészeket — no és Aradot — az a veszély fenyegette, hogy nálunk rekednek.

Gonda László, a színház pénztárosa nagyon megsajnálta őket. Hirtelen arra gondolt, hogy eladja a házát és kiségit zavarából az olasz kollégákat. Azonban ezt utóbb rossz ötletnek tartotta. Ehelyett előadta a művészek baját a műpártolásárelismert és humánus gondolkodású Tenner Lászlónak, akit nagyon szépen kért: rendezzen gyűjtést a színházban az olaszoknak, mert különben nem tudnak elutazni.

— Lacl bátyám, — mondta Tenner — én nem gyűjtök, mert már sokat gyűjtöttem másoknak, azonban itt van 20 korona. Ezzel megnyitom a gyűjtést. Gyűjtsön tovább.

Gonda folytatta is a gyűjtést és sikerült félóra alatt 40-50 koronát összeszedni.

Az olaszok boldogan hálálkodtak és ma reggel átutaztak Szegedre. Nem vendégszerepleni, hanem folytatni — a gyűjtést.

A halálba kergetett jegyes pár.

Az apa és a mester nyilatkozatai.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 16

A budapesti kerepesi-temető halottas-házából ma délben temették a szerencsétlen fiatal festőművészt, Göröncsér (Gundel) Jánost. A rettenetes tragédiáról az öreg Gundel János ekként nyilatkozott egy újságíró előtt:

— A fiam öngyilkosságával engem szeretnének okolni az ellenségeim. Az én fukarságom és felekezeti szűkkeblűségem hajszolta volna szegényt a halálba, mondják. Hogy fukar vagyok? Tessék csak arra gondolni, hogy a fiam, aki kereskedelmi iskolát és keleti akadémiát végzett, majd gimnáziumi érettségit tett és egyideig jogász is volt külföldön, hogy én őt akkor mindig igen bőkezűen istápoltam és most is, művészi tanulmányai közben minden egyéb kiadásain kívül 300 koronát adtam neki havi apanázként. Akik ismernek, tudják, hogy soha felekezeti animozitással nem viseltetem. A házasságot nem is elleneztem, de igen szépen kértem szegény fiamat, hogy előbb törekedjen önállóságra és aztán nősüljön. Már közel egy éve, hogy erről szó sem esett közöttünk, ő azonban, úgy látszik, egy nem létező világba élte magát és azt hitte, hogy én a boldogsága elé gátat emelek.

Frischauf-Szabilya Ferenc festőművész, az öngyilkos barátja és mestere ezeket mondta:

— Szegény barátom szörnyű esetében a gyöngé emberek tragikumát látom. Szépen fejlődő tehetség volt, szép karriert csinálhatott volna, ha nagyobb az önbizalma. De félt, nem bizott magában. Azt hitte, a pikurából nem fog tudni megélni, legalább is úgy nem, hogy családot alapíthatott volna. Nagy kár érte. Egy finom, önmagával meghasonlott művészlelek szállt porba vele.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Az ördög Amerikában. H. Savage, az ismeret-amerikai impresszárió és színházi vállalkozó, Amerika és Anglia területére megvásárolta Molnár Ferenc „Az ördög” című vígjátékának angol nyelvű előadási jogát. Savage a szerződés értelmében, mint tavaly a Puccini „Pillangó kisasszony”-ával, külön erre a célra szervezett drámai társulattal fogja „Az ördög”-öt előadni Amerikában. A körut augusztus végén kezdődik Newyork államban és augusztus végén vagy szeptember elején lesz az immár világhírű magyar darab newyorki premierje, amelyre Savage meghívta Molnár Ferencet, rendelkezésére bocsátván Budapesttől Newyorkig elsőosztályú vasúti és hajójegyet. A tantiémek biztosítására Savage 12.000 korona előlegét biztosított a szerzőnek.

* A tanítónő Berlinben. Bródy Sándor nagy sikert aratott darabja, A tanítónő néhány hónap mulva Berlinben, a Reinhardt-színházban is előadásra kerül. Nagy István szerepét Beregi Oszkár játssza.

* Fiume látképe. Az Uránia színház szerdán bemutatásra kerülő új műsorán megismerkedik a közönség Fiumével, Magyarország egyetlen kikötő városával. Nagyon sokan vannak, akik még nem ismerik e szép és rendkívül érdekes tengerparti várost. Ez a mozgó-

fénykép elvonultatja előttünk a Fiumára-öblöt, látjuk az Adamich-molónál veszteglő hajókat, az Abbásiába, Cirkvenicára és a jobbli kiránduló helyre menő és onnét jövő propellereket. Érdekes látvány a fiumei halcsarnok, a susaki-ut, melyről festői képet mutat az Adria. Elsőtárlunk József főherceg tündérkerttel körülvett palotája és a kincses szép kormányzó palota előtt. Elethűen látjuk Fiume tipikus olasz utcáit, keskeny sikátorait, hol az ablakokba aggatott száradó fehérneműrögiön elárulja Fiume olasz jellegét. Pazar kép ez, mely a mellett, hogy nagyszerű látványosság, még tanulságos is. Fiumén kívül még kienc pompás új kép ad vonzó erőt az Uránia műsorának.

* A nyári színház megnyitása. A színtársulat nagy apparátussal készülődik a nyári szinkörnek megnyitására, ami vasárnapon lesz. Az aréna premiérrel, a Tatarjárás című látványos, nagyszerű operettel nyílik meg. A díszletpróba, amelyet ma délután tartottak meg, a legteljesebb mértékben sikerült. Ugyancsak ma tartották meg a világítási főpróbát is. A Tatarjárás első felvonásának a fináléja csupa kedves hangulat s hogy ezt minél sikeresebben hozzák érvényre, hatásos díszleteket és gyönyörű jelmezeket készíttetett az igazgatóság. A darab szereposztása elsőrangú. A főszerepeket a társulat legkiválóbb tagjai játsszák. A színtársulat már a napokban megkezdte a próbákat. A teljes főpróba e hó 19 ikén, pénteken lesz.

A gellérthegyi titok.

A rendőrségi nyomozás eredménye

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 16.

Megirtuk, hogy a gellérthegyi kéjgyilkosság névtelen fejjelentője jelentkezett a rendőrségen s elmondotta, hogy mi történt vele pünkösd hétfőjén a Gellért hegyen s hogy Hunkár Dezső vallomása nyomán a rendőrség keresi azt a tűzért, aki az említett napon, két polgár-ember társaságában Geng Mária családleányt meggyilkolta.

Mint fővárosi tudósítónk jelenti, Hunkár vallomása nem fedti a rendőri nyomozás által már megállapított tényállást. Teljesen fel van derítve az, hogy a Gellért hegyen gyilkosság nem történt. Hunkár elferdítve adta elő a történeteket. A keresett és eddig ismeretlen tűzér katona nem akarta megélni Hunkárt, de a leányt sem. Megxavarta ugyan Geng Mária szerelmi légyottját, de a szerelmesek egyikét még csak egy ujjal sem érintette.

Mikor a leányra a tűzér rájlesztett, ez futásnak eredt. A polgárok üldözőbe vették a menekülőt, aki a hegyen a járását nem ismerte. Mikor futva a meredek szélére ért, ijedten állt meg és hirtelen visszafordult, de lába az eső ázta földön elcsuszott. Egyensúlyt veszített s háttal a meredek felé lebukott a mélységbe. Ez a szikla szélén talált lábnyomokból határozottan megállapítható. De nemcsak határozottan felismerhető lábnyomok vannak a hegyoldalon, melyek világosan mutatják, hogy a leányt üldöző a hegy pereméig nem követték, hanem a sziklán meg van a csuszásnak a nyoma is. Ebből azt állapította meg a rendőrség, hogy a leány lábbal lefelé csuszott s utközben vesztette el eszméletét s jutott oly helyzetbe, hogy fejjel érintette a követet.

Geng Mari egyik lábán a harisnya fel van hasítva, bőrén több helyütt erős horzsolás látható, ami abból keletkezett, hogy bukás közben a sziklafalon többször megütötte magát és a villamos vágány és a járda köze esett. Dacára annak, hogy ezekből a jelekből megállapítható, hogy gyilkosság nem történt,

tovább nyomoz a rendőrség, hogy a teljes tényállást kiderítse.

Hunkár Dossó mellé egy újabb tanút tálltak, Mahr György gyümölcsösört, aki beszélt a tűzérkatonával a Gellérthegyen. Határozottan emlékszik arcára és azt állítja, okvetlenül fel fogja ismerni. Holnap délelőtt az összes tűzérkaszárnyákban Krecsányi detektívönök és a detektívok jelenlétében Mahr ezembesítik a tűzérkekkel.

A hárem gyöngyei.

Riadalom a budapesti keleti pályaudvaron.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 16.

Szokatlan esemény színhelye volt ma reggel a budapesti keleti pályaudvar. A reggeli nagy sűrűzavarban egyszerre csak valaki elkialtotta magát:

— Az első osztályú váróteremben a török szultán haldoklik!

Persze mindenki hihetetlennek tartotta a különös hírt, azonban a pályaudvaron szibongó tömeg mégis szerette volna tudni, hogy voltaképpen mi is történt az első osztályú váróteremben. Akit csak a vonatról való lekérés veszedelme nem fenyegetett, az első osztályú váróterem felé rohant.

Ott pedig különös látvány tárult a szemlélők elé. Három sűrűn lefátyolozott, törökviselű hölgytől körülveve eszméletlen állapotban, a parketten feküdt egy ősz néger férfi török nemzeti díszruhában. A török nők hangosan sokogtak, a néger férfi pedig mozdulatlanul feküdt a lábuk előtt.

— Mi történt itt? — tudakolta az odasiető Kórody rendőrfogalmazó.

A lefátyolozott nők francia nyelven azt kezdték magyarázni, hogy rövid idővel azelőtt érkeztek Budapestre a belgrádi gyorsvonaton Konstantinápolyból. Kiderült, hogy a nők három hölgyek, Mehmed Zebelán konstantinápolyi magasrangú katonatiszt feleségei, akik Mehmed háremének legszebb tagjai. A neveik: *Hudi-Hadja, Zulájku és Alema*, akiket egy öreg háremőr, a hűséges *Futhmis* kísért el. Az eunuch a nagy hőségűl olyan rosszul lett, hogy a vonatról lezállva, a váróteremben összeesett.

Az ugyanazon vonattal érkezett *Somlyó Géza* dr. szabadkai orvos azonnal megvizsgálta az öreget és konstatálta, hogy komolyabb baja nem történt. Mindazonáltal szükséges, hogy egy két napig ágyban maradjon. Intézkedésére a Szent János kórházba vitték az öreget, akit a hárem szépe folyamatosan sokogások között követtek. Később elmondták, hogy ők uruk engedelmével jöttek el hazulról, mert megakarják tekinteni Európa nagyobb városait. A három hölgyeket a rendőrség megfigyelte addig, amíg az öreg eunuch jobban lesz. Egyben megindították a nyomozást az iránt, hogy nem szöktek-e el a háremből a nők és nincs-e különösebb céljuk?

MULATSÁGOK.

(=) A június 28-iki Tündéréj a Csálai erdőben. „Autobuss”-közlekedés. Nagy sétatangverseny. Tűzijáték. Tánc. — Ezek mindazok az élvezetek, amelyeket az ar di könyvnyomdászok „Gutenberg”-dalköre tartogat a főnti napon a nagyközönség számára. A mulatságra szóló meghívó különben így hangzik: Az aradi könyvnyomdászok „Gutenberg” dalköre 1908. évi június hó 28-án, vasárnap, a csálai nagy-

erdőben saját zászlója alapja javára dallal, sétatangversenyyel, konfetti csatával, tekeversenyyel, karikadobálással, tűzijátékkal, világposta levelezéssel és táncel egybekötött nagy nyári mulatságot rendez, melyre tisztelt Cimet és becses családját tisztelettel meghívja a rendezőség. A sétatangversenyen a Gutenberg Dalkör és a waggongyári zenekar; a táncel pedig Erdélyi Tóni és fia zenekara fognak közreműködni. A kirándulás délután 1 órakor történik a nyomdász szakegyletből. (Teleky-u. 15.) A mulatság kezdete d. u. 3 órakor; vége éjféltkor. Belépő díj: a táncköröndbe (szem.) 1 K, a sörzsarnok területére 20 fill. Felülfizetések köszönettel vétetnek és hirtapilag nyugtáztatnak. A közönség pontos kiszolgálásáról a rendezőség gondoskodik. Kedvezőtlen idő esetén a mulatság a következő vasárnap, július 5-én lesz. A rendezőség ezton kéri föl mindazokat, akik még eddig meghívót nem kaptak és arra igényt tartanak, hogy ezen kívánalmaikat a rendezőségtől (Teleky-utca 15.) jelentseék be.

DAE AZ UJ HUSZKORONÁSRÓL.

— Levél a szerkesztőhöz. —

Szerkesztő ur, a levelem

Most kesergő igazán!

Ilyen bus témája nem volt

Egy apának seha tán!

„Dal az uj huszkoronásról.”

Nem is dal, csak sokogás;

Oh mily fájo érzést ébreszt

A szép uj huszkoronás!

Tudni azt, hogy már is uj lesz,

— Hát volt régi? — kérdem én;

— Vagy ha volt is, oh hát hol volt?

Oly ritkán került elém!

Akkor is, hogy megcsodáltam.

Tetszett módifölött nekem;

Bárha most már rá is fogják,

Hogy csunya, izléstelen!

Pedig a főnti kérdésre

Van már válasz, alapos;

Megfelelhet reá könnyen

Szabó, suszter, kalapos!

Hat lányom úgy liferálta

A bankókat, hogy csoda!

Átmeneti állomás volt

Nálam minden korona!

Szerkesztő ur! Tudom könnyen,

S gyorsan elképzeli tán,

Mennyi pénzt bír elkölteni

Hat ily feminista lány!

Ámde bárha eget szárnyal

A szerkesztő képzelet:

On csalódik! — Ennyi pénzt még

Elképzelné sem lehet!

Esért fáj a hír ugy nekem,

S dalom ezért kesereg;

Hogyha régi bankóm nem volt,

Hát akkor uj hogy lehet?

Oh pedig az uj bankókról

Volt már édes álmodom ám;

Uj bankókból egy nagy oszlep,

Hat lányomnak hozomány!

Minden hiu álom, álom!

Igaz, hogy büvös, csodás!

Nálam legfeljebb szólóban

Lesz az uj husz koronás!

Szerkesztő ur, mit mondjak még?

Azzal végzem dalomat:

Husz korona hozománnyal

Vegye el a lányomat!

Nyegus.

Amiről beszélnek.

*

A modern lakás.

Kipattanjak a nagy titkot, amiről már néhány nap óta suttognak az aradi szép — na meg a csunya — asszonyok. Nehéz dolog volt megtudni, mert amikor történt az eset, éjjel volt, vak sötét, sűrű homály szerteszét.

De hiába, az asszonyok nem elég diszkrétak, különösen akkor, mikor egy másik asszonyról van szó. Egy bájos, pletyka hölgyike elketyantotta a titkot, ami nem egyéb, mint egy nagyon pikáns kis tévedés. Ő megmondta nekünk, mi meg tovább adjuk.

Az Andrássy téren többek között van egy kétemeletes palota. A hűség kedvéért elárulhatjuk, hogy modern, minden komforttal ellátott épület, amely ennek dacára mégis csak — barkaszárnya. Csupa öröm benne lakni! Ezt azért jó tudni, mert tudvalevőleg az újabb házak ugy vannak építve, hogy az első és második emelet között allg van valami különbség. A szobák és az ajtók egyformán vannak elrendezve. Ugy, hogy a lakó csak akkor ismer rá a saját ajtajára, ha tudja, hogy melyik emeleten van, olyan egyformák azok.

Az a ház, melyről szó van, két emeletes és teljesen megfelel a leírásnak. Történt pedig a napokban, hogy a második emeleten lakók kimentek a Hegyaljára nyaralni. Csak a férj maradt otthon, mert hivatalnok-ember lévén, még nem kapta meg a szabadságát.

— De jól viseld magad, kis uram, — mondta az asszonyka távozás előtt s ezzel átadta neki a szoba kulcsát.

A férj zsebre vágta a kulcsot s megígérte a nepomuki szent Jánosra, hogy olyan szolid lesz, mint egy zárdai szűz. A hitvesi csók ezután elcsattant, bucauzkodtak a gyerekek és a másik perobeu már ment a családdal a motoros a szállók felé. Több se kellett a boldog szalmaözvegynek: rohant rögtön a legközelebbi vendéglőbe, ahol vig muzsikaszó mellett csakhamar elfeledte a feleségének tett fogadalmat. Csuszott a Szent János áldás, a fej meg kábult s mire éjfél lett, kocsin kellett a társaságnak haza küldeni a második emeleti lakót, aki már akkor azt sem tudta, hogy bü-e, vagy bá...

Az első emeletig a férj-uram valahogy csak fel-tápázkodott. És itt történt a kis tévedés. A jámbor nemesak hogy azt nem tudta, hogy még egy emeletet kell mászni, hanem azt is elfeledte mámorában, hogy a felesége nincs itthon. Kivette zsebéből a kulcsot és beillesztette az idegen lakás ajtajába, amely ugyanolyan volt, mint az övéké. A zár engedett, az ajtó kinyílt, a férj pedig dörmögte:

— Egy kicsit berugtam... Mit szól majd az asszony...

Benyitott az idegen hálószobába. Könnyű volt, mert éppen olyan helyen feküdt ez, mint az övéké a második emeleten. Csendesesen leült egy székre és lassan kezdett levetkőződni, hogy az asszony fel ne ébredjen. De hallga...

— Itthon vagy, fiam, hát nem utastál el? — szólt egy álmos női hang. Mire a második emeleti férj azt gondolva, hogy a felesége ébredszik, oda mondta az elutazott első emeleti férj feleségének:

— Igen fiam, várj...

Hogy ezután mi történt, — bár nagyon a dolghoz tartozna, — engedjék meg kíváncsi olvasóim, hogy elhallgassuk Elég az hezzá, hogy a kis tévedést csak akkor vette észre az első emeleti férj felesége és a második emeleti feleség férje, mikor reggel a nap bekukucskált az ablak redőnyén.

Az aranyos sugarak huncutkodva csókolták végig a két ijedt, piruló arcot...

HIREK.

Diákkorrongás Bécsben.

(Az egyetemi hallgatók és a rendőrség harca.)

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Arad, június 16.

Az osztrák egyetemeken hetek óta tartó diáksztrájk a kormány és az egyetemek vezetőségének minden törekvése dacára mindjobban kiélesedik és veszedelmessé fajul. A bécsi műegyetem, egyetem, a parlament és a közoktatásügyi minisztérium előtt ma délelőtt nagy diáktüntetés volt, melyen a rendőrség és diákok között heves összeütközés támadt.

A tüntetések közvetlen okai a tegnapi események voltak. Tegnap ugyanis az osztrák egyetemnek tizenhat rektora tanácskozott a diáksztrájk megszüntetése fölött s végül is abban állapodtak meg, hogy kiáltványt intéznek az ifjúsághoz, hogy a közoktatásügyi miniszter a tanszabadságot nem sértette meg s ezért hagyják abba a sztrájkot, mert máskülönben elvesztik a félévüket. E tanácskozás eredményeként ma már a bécsi egyetemen is kifüggesztették a rektor hirdetését, a melyben kijelenti, hogy a diákoknak semmi okuk nincs arra, hogy a sztrájk megengedhetetlen fegyveréhez nyuljanak s felszólítja a diákságot, hogy hagyja abba a sztrájkot, mert különben idő előtt bezárnak az egyetemet s elvesztenék a félévüket.

A műegyetemen már korán reggel sok technikus gyülekezett, akik hangosan követelték, hogy a rektor jelenjék meg előttük. Amikor ez nem történt meg, a diákok zajongani kezdtek. Később a fekete-táblán egy újabb hirdetményt függesztettek ki, hogy holnap újra megnyitják a főiskolát. Erre még fokozódott a lázma. A fekete-tábláról letépték a hirdetményt és tömört sorokban az egyetem, majd a közoktatási minisztérium elé vonultak és mindkét helyen tüntetni kezdtek. Időközben a rendőrség értesült a tüntetésről. Egy nagy szakasz rendőr futólépésben sietett a bankgassei kultuszminisztérium elé, ahol kemény összeütközés támadt a diákok és a rendőrök között. A diákok botokkal ütlegelték és kövekkel dobálták meg a rendőröket és csakis a rendőrtisztek higgadt magaviseletének köszönhető, hogy veszedelmesebb sebesülés nem történt. Kiseb sebesülések így is nagyszámban voltak. Tüntetés közben a diákok adott jelre futólépésben a parlament elé vonultak és megszállták annak főbejáratát. Itt Pernersdorfer szocialista képviselő beszédett intézett hozzájuk, nyugalomra intve a diákságot, mely erre énekelve szétoszlott.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 17-én az időjárás: Meleg, nyugaton elvéve csapadék, zivatarok.

— A temesvári új hadtestparancsnok. Megírjuk már, hogy Schwitser Lajos lovag, a temesvári 7. hadtest parancsnoka, legközelebb nyugalmába vonul. Most egy bécsi tudósítás megerősíti ezt a hírt s azt jelenti, hogy Schwitser lovag utódja Frank, a szerajevói hadosztályparancsnok lesz. Frank Libor altábornagy 1848-ban született Spalatóban, a bécsújhelyi katonai akadémiát végezte. Mint hadnagy lépett 1869-ben a hadseregbe s a hadiskola elvégzése után a vezérkarba osztották be. 1876-ban a császárvadászoknál szolgált; s mint vezérkari tiszttárs részt vett Bosznia okkupációjában is s később Bécsújhelyen mint tanár működött.

Innen a 11-ik gyaloghadosztály vezérkari állásába került. 1892-ben Frank alezredest a hadügyminisztérium hatodik osztályának főnökévé nevezte ki a király, 1893-ban ezredessé s a 71. gyalogezred parancsnokává lépett elő. Később a laibachi dandárparancsnoka s 1908-ban altábornagy s a szerajevói első gyaloghadosztály parancsnoka lett.

— Új képviselő. Székesfehérvár: táviratozzák: Mandorff Géza bárót, a székesfehérvári kerület egyedüli jelöltjét függetlenségi programmal ma egyhangulag képviselővé választották. Nagy Ignác választást elnök és Saára Gyula dr. polgármester üdvözölték az új képviselőt, aki lelkes beszédben köszönte meg a polgárságnak iránta tanúsított bizalmát.

— Adomány az önálló nemzeti banknak. Budapestről táviratozzák: Rendkívül érdekes határozatot hozott ma esti gyűlésén az újpesti Rákóczi-társaság, amely ma diszkozgyűlést tartott valamely ünnepélyes alkalomból. A tagok elhatározták, hogy hazaszeretetük bizonyítéka gyanánt az önálló nemzeti bank céljaira minden családi ékszerüket odaajándékozzák. Nyomban össze is szedtek 4000 gram súlyú különféle aranytárgyakat s gyűjtés indult meg ily irányban a kültagok körében is.

— Előleg a portugál királynak. Lisszabonból jelentik: A képviselői kamara megkezdte a királyi háznak nyújtott előlegekre vonatkozó törvényjavaslat tárgyalását. Alpoln hível négy szjall fogadták a pénzügyminiszter előterjesztéseit, úgy hogy félbe kellett szakítani beszédét. A ház elnöke felfüggesztette az ülést és folytatását holnapra tűzte ki.

— Tízéves találkozó. Az aradvárosi kereskedelmi akadémiában 1898-ban érettségit tett ifjak e hó 13-án szombaton este 10 óras találkozóra gyűltek egybe a Központi-szálloda téllkertjében. Vasárnap az intézet tanári kara előtt tisztelgés volt, déli 1 órakor pedig társas ebéd a Fehér-kereszt téllkertjében a tanári kar részvételével. Az annak idején 41 maturans közül 24-en jelentkeztek a találkozón; időközben 3-an elhaltak, 14-en pedig nem jelentek meg. Jelen voltak a következők:

Alt János városi tisztviselő Arad, Böhm Alajos gazdatiszt és neje Gyulafehérvár, Dutsch Károly az Aradi Ipar- és Népbank tisztviselője Arad, ifj. Éias Adolf gőzmalomtulajdonos Pécska, Fischer Lajos bányatulajdonos Arad, Fischer Pál fűrészyári tisztviselő Remeiz, Gergelyi László az Aradmegyei Takarékpénztár hivatalnok Arad, Hamvas Frigyes a győri szeszgyár és finomító tisztviselője Győr, Kacser Sándor Máv. tisztviselő Békéscsaba, Kenedi Ervin az Aradmegyei Takarékpénztár tisztviselője Arad, Kökényessy Imre a Schleiffelder H. és társa cég tisztviselője és neje Bécz. Lipert Béla m. kir. postatiszt Nagyvárad, Nyáry Lajos m. kir. postatákarékpénztári tisztviselő Budapest, Obetkó Mihály Acsev. tisztviselő Arad, Páestó Sándor a Budapesti bank tisztviselője Budapest, Regényi Béla Acsev. tisztviselő Makó, Reiner Arthur a Pestl. Hazai Első Takarékpénztár egyesület tisztviselője Budapest, Reiner Vilmos az Adria Biztosító Társaság tisztviselője Arad, Sándor Dezső a Kisjenői Takarékpénztár tisztviselője Kisjenő, Somogyi József az Aradmegyei Takarékpénztár tisztviselője Arad, Sztankovits Sztárd az Oravicei Takarékpénztár tisztviselője Oravica, Sternlicht Manó butorgyáros Lugos, Szabados Béla az Egeresi gipszgyár pénztárosa és neje Egeres, Tenner Alfréd Pál az Aradi közuti vaspálya hivatalnok Arad.

— A közvilágítás. A közlekedési bizottságnak az az albizottsága, mely az aradi villamos-részevny társasággal megkötendő világítási szerződés feltételeinek precizizálására nyert megbízatást, ma tartott ülést Lőcs Részó tanácsnok elnöklésével. A megállapodások leglényegesebb része az egységár, melyért a társa-

ság hajlandó a közvilágítást ellátni. Mánthogy a bizottság még nem készült el a közlekedésügyi bizottság plénuma elé terjesztendő javaslatával, a mai tárgyalás számszerű eredményét nyilvánosságra nem hozza. Annyit sikerült megtudnunk, hogy a jövőben a város nem fizet átalányösszeget s a tényleg fogyasztott villanyfényt olcsóbban kapja, mint eddig, de kötelez lesz huszezer korona áru villanyt elhasználni. A szerződés időtartamára vonatkozólag az albizottság azt ajánlja, hogy csak öt évre kötéssek meg az eddigi tíz év helyett. Ezt a feltételt azonban aligha akceptálja majd a társaság, mert arra való hivatkozással kéri a tíz éves szerződést, hogy a szénárak folyton emelkednek s ebből a szempontból tekintve a kérdést, a városnak is előnyösebb lehet egy tíz éves szerződés, mint egy olyan, mely öt év múlva még drágább árakkal állítja szembe.

— Halálozás. Ma reggel Mezőkovácsházán 65 éves korában meghalt Jakabffy Géza aradi magánzó. Az öreg ur Mezőkovácsházán látogatásban volt Lukács Gyulánénál és ott érte utól a halál. Jakabffy Gézát előkelő kiterjedt rokonság gyászolja. Holttestét holnap szállítja át Nagykapára Csutak Károly és fia temelkezési intézete. Csütörtökön délután 6 órakor temetik.

Istray József aradi földbírtokos ma 87 éves korában elhunyt. Holttestét Marcibányidombegyházára szállítják.

— Az aradi vendéglősök és a pezsgőadó. Ma délután az aradi vendéglősök ipartársulatának választmánya Kovács János elnöklésével ülést tartott, hogy a legutóbbi közgyűlés határozatával foglalkozzék, melyet a törvényhatósági bizottság a pezsgő és sör megadóztatása tárgyában hozott. A választmány úgy határozott, hogy a vendéglősiparra káros intézkedés ellen akkor lép teljes erejével akcióba, ha az adók kezelésére vonatkozó szabályrendelet elkészült s a közgyűlés elé kerül jóváhagyás céljából.

— Amerikai tót lapok durvaságai. Egy idő óta az amerikai tót lapok főhíborító hangon írják Magyarországról. Persze folytonosan a fölött éiráncognak, hogy a tótok annyit szenvednek ebben a hazában. Az egyik amerikai lap megtámadta a Hussz Abraham és a dánosi cigányok védőit. Micsoda mulasztás, — írja — hogy nem használták föl a legszerecsessbb érveket védetteik mellett; azt kellett volna hangoztatni, hogy a pánszlávok üldözésére akarják pénzalapot gyűjteni, vagy hogy az áldozataik pánszlávok voltak, azért gyilkoltak és raboltak! A magyar bíróságok tüstént fölmentették volna s ma szabadon járhatnának kelhetnének, mint... És itt a legkiválóbb magyar hazafiak nevel következik ocsmány kommentárokkal, amelyek szerint valamennyinek fegyhádban kellene ülnök, ha nem használnák bűneik takarójául a magyar sovinséget! Bebizonyult, — írja a Slov. Nov. — hogy a csernovai főbűnösök egyike a véres zendülés idején állandóan érintkezett egy az amerikai tót liga jelvényével ellátott egyénnel. Nagyon megfontolni való az is, hogy ugyanakkor mintegy száz, Amerikát is meglakott ember volt Csernován!

Ilyen munkával tartják fenn magukat Amerikában oly egyének, akik itthon rég lehetetlenné tették magukat s akik jövedelmesebbnek találják az íróasztalnál tollal üzött aknamunkát, mintha az amerikai bányák aknáiban görnyedésnének csakánynyal a kesőkben. A legkülönbözőbb jelszavakkal, valódi amerikai körmöntfontossággal csallják ki a szegény nép verítékes garasait, pedig ez a szegény tót ember nem politizálni, hanem keresni ment

Amerikába s az volt a céljuk, hogy jólétre tegyenek szert, nem pedig az, hogy a lelküket megnyomorisítsák.

— **Megszűnik a berravaló.** Budapestről írják: Budapest kávéházi publikuma fölélegzik a hír hallatára, hogy a berravaló rendszer megszűnik a kávéházakban és örülni fog a pincér is, hogy nem kell már alázkodva lenni a fillérekért, amelyek jussán némely vendég vele, mint béressel a gazda, bánik el. Az eseme nem új. A keresztülvihetősége a nehezebb rész. De hogy már a gyakorlati megvalósítás is közel van, arra nézve garancia az a mozgolódás, amely a „Mope” tagjait mostanában mindinkább nyugtalanítja. E hónap 1-én volt a pincérek rendkívüli közgyűlése. Régióta készültek erre a gyűlésre a pincérek, a melynek két sarkalatos programponja volt: az ügyvezető alelnökség eltörlése és a reform, hogy a berravaló-rendszer töröltesse el. Az életrevaló indítványt *Földi Béla* választmányi tag terjesztette elő. A közgyűlés tapsokkal fogadta az indítványt, amelynek az a lényege, hogy francia mintára a pincérek jövedelme álljon a hétéforintos minimális határérték és az illető pincér által elért forgalomnak 10% ból. A kiszolgált fogyasztási cikkek elszámolását *bonnal* eszközölnék. Ez az újítás a főnököknek is javára volna. *A drága fizetésű főpincérek fölöslegessé válnának*, mert minden felszolgáló a saját kiszolgált vendégeinél számol is. Ezt az úgynevezett „parisi revüt” már évek óta sürgetik a főnökök, nem is szólva a kávéházi publikumról, amely örömmel fogadná a reformot. A gyűlésen azonban *Neumann Izidor*, *Krausz Ferenc*, *Fekete Lőrinc* és *Müller Miksa* választmányi tagok az indítvány ellen szólaltak föl. Ezek mint főpincérek aggodalmasnak találták jövedelmükre nézve a reformot. Arra kérték a közgyűlést, hogy ezt a kérdést a választmányi ülésen újra megvitathassák. A közgyűlés azonban nem állt kötötnek. A választmányban majdnem csupa főpincér foglal helyet és így könnyen megeshetne, hogy mint már máskor is, semmi se tesz az indítványt. Egy tíz tagból álló ad hoc bizottságot jelölt tehát ki, amely ezt a kérdést alaposan megvitatja. A pontozatokat megszövegezi és a gyűlés elé terjeszti. A berravaló tehát nemsokára megszűnik a fővárosi kávéházakban.

— **Fiatalkorú gonosztevők szövetkezete.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: E hónap elején az Erzsébetkörút és a Dob-utca sarkán több fiatal tolvajt fogott el a budapesti rendőrség. Az egyik zsebmeteszó *Schlesinger Samu* inasnak mondta magát és nyugodtan jelentette ki, hogy őt toloncházba sem lehet vinni, mert rendszer foglalkozása van. Az Alsóerdő sorban lakó *Neuman József* kárpitos tényleg igazolta a fiut, akit erre, mivel semmit sem lehetett rábizonyítani, szabadon is bocsátottak. Neuman ezután a napokban valami éjjeli botrány miatt a rendőrségre került. Itt kiderült, hogy Neuman és inasai a Király- és a Dob-utca táján lakó rendőri felügyelet alatt álló nőket valóságos terrorizálják, vámot szed tőlük és hogy Neuman a minap is több ilyen nőt megvert, mert azok állítólag az ő szereplője elől elfogtak egy vendéget. Kiderült az is, hogy Neumannnak az Alsóerdő sorban levő üzlete csak egy tágas helyiség, melyben két butoradarab van elhelyezve; mesterséget egyáltalában nem folytat, hanem egész sereg inasát betanítja a lopásra. Ezek szétmennek a fővárosba, összeszedik a lopott holmit és a rendőrség ha nem tudja egyenesen rájuk bizonyítani a lopást, el sem toloncolhatják, mert mindnyájuknak bejelentett lakása és foglalkozása van. A rendőrség most erőlyesen folytatja a nyomozást és Neumann 80 napi elzárásra ítélte.

— **Eltűnt akták.** Máramaroszi grófi táviratozzák: A vármegyeházán nagy a sávar. Egész halom aktá, amely a *Szabó Sándor* alispán ellen kért fegyelmi vizsgálatra vonatkozik, *titokzatos módon eltűnt*. A máramaroszi grófi függetlenségi párt panaszt tett a belügyminisaternél az alispán ellen, akit bűnpalástó-

lással vádol. A főjelentés több hivatali sikkasztást és súlyosabb beszámítás alá eső mulasztást sorolt föl, mint amelyek az alispáni hivatalban történtek; az alispán nem élt ellenőrzési és felügyeleti jogával, bár tudomása volt az esetekről. *Andrássy Gyula* gróf táviratban fölhipta *Perényi* főispánt, hogy a főjelentésben megemlített iratokat terjessze föl. A főispán a sürgős rendeletnek nem tud megfelelni, mert az összes kompromittáló akták eltűntek.

— **Letartóztatott leánykereskedő.** Tegnap a Nagyváradról este 7 óra után Kolozsvár felé induló gyorsvonaton Erdély felé utazott egy régóta köziótt, veszedelmes leánykereskedő asszony, akit a fővárosi rendőrség értesítésére Mezőtelegden letartóztattak. A kalandor asszony az utóbbi időkben Biharmegye keleti részén utazgatott a *Tihanyi* Piroska szavaló művésznőnek adta ki magát. Titokban astán a falu szép leányait szökésre csábította, hogy majd elhelyezi őket az ujonnan alakuló debreceni színészközlőbe. A szélhámos asszony így módon öt vaskóhi leányt Budapestre csalt, ahol a lakásán rejtegette őket s mikor a házbellek följelentésére a fővárosi rendőrség le akarta tartóztatni, megszökött. Budapestről hetek óta köröztek a szélhámos asszonyt s tegnap a mezőtelegdi állomáson egy vaskóhi ember, akinek a leányát elcsalta, megismerte s kérdőre vonta. A szélhámos asszony pénzt ígért a leányát követelő apának, aki erőlyesen lépett fel, mire a kalandor asszony szóváltásba olegyedett. Az állomáson levő csendőrök figyelmessé lettek a veszedelmes s fölismerték a fővárostól körözött szélhámos asszonyt. A csendőrök igazolásra szólították s mivel kiderült, hogy a szavaló művésznő nem más, mint *Braun Julianna*, a fővárosból kiiltott kalandornő, letartóztatták s még az éjszaka visszashállították Fuda pestre.

— **Agyonverte a feleségét.** Megdöbbenő brutális hitvesgyilkosság hírért jelentik az aradmegyei Margittáról: *Szabó János* feketetőli gazda tegnap éjszaka részegen vetődött haza s feleségét addig verte, míg a szerencsétlen asszony eszméletlenül össze nem rogyott. Az állati kegyelenségű ember aztán lefeküdt s mikor reggel felébredt, az asszonyt halva találta. Az iszákos féltékenykedő ember évek óta rosszul bánt a feleségével s valahányszor ittasan vetődött haza, féltalatra verte az asszonyt. A bűn részletei még nincsenek kiderítve. *Szabó Jánost* a micskei csendőrök letartóztatták s a margittal járásbíró kiszállott a helyszínére, ahol megindították a vizsgálatot.

— **Négy évig ártatlanul elítélve.** Érdekes tárgyalásra készül a pécsi törvényszék. Egy szerencsétlen embert ítél el jogerősen 1904. május havában az ottani esküdtbíróóság, ki önmagát vádolta meg a legborzasztóbb kéjgyilkossággal és most beigazolódik ártatlansága. Az ügy története a következő: 1898. július hó 21-én a szárácsi erdőben felakaszva találtak egy *Schwarc Teréz* nevezetű 18 éves leányt. A vizsgálat semmi gyanust nem tudott kideríteni és bele nyugodtak abba a feltevésbe, hogy a leányzó öngyilkossá lett. 1904. február 7-én az an halált okozó testi sértésért elítéltek egy odaváló kanaszt, *Till Ádámot*, ki a váci fegyintézetben ezen elkövetett bűnéért már három évig ült fogságban, mikor jelentkezett, önként, hogy 11 esztendővel előbb ő volt a felakasztva talált leánygyilkosa. A tárgyalás folyamán a tanuk vallomása sokban ellenkezett az önmagát vádlott *Till Ádám* vallomásával, de a konok és cinikus ember nem akart engedni abból, hogy a leányt ő meglámáda állati ösztönének kielégítése céljából s miután az ellenkezett, fősasujotta és felakasztotta a fára. A körülmények is ellene vallottak, de a vádlott maga megerősítette a gyilkosságot és így elítélték újabb tízenöt esztendőre. *Flóris dr.* ügyvéd teljes meggyőződéssel többször sürgette az ügynek, a tárgyalásnak újra felvételét, de azt a törvényszék nem teljesítette

a felhozott indokok dacára sem. Most segítségére jött a váci fegyházban élő *Till Ádám*nak a nyilatkozata, melyben kijelentette, hogy valóban nem ő volt a gyilkos és csak azért vállalta azt magára, mert az élettől is szabadulni akart és azt hitte, hogy halálra ítéllik.

— **Molypusztító és rovarpor legjobb minőségben** *Vojtek és Welszál* Aradon. 191.

Ma este katonazene Kovács és Novotny

Vadászkürt-vendéglő kerthelyiségében.

TARKASÁGOK.

(*Novák Irén és a víz*.) Ma délután riasztó hír járta be Aradnak úgynevezett művészköréit, már tudniillik azokat a társaságokat, ahol *Novák Irént*, az aradi színház művésznőjét ismerik. Azt beszéltek, hogy a művésznő lakásában a vízvezeték csöve megrepedt és az egész lakást teljesen elöntötte a víz. Ez a rémes történet úgy keletkezett, hogy egy fiatal ember, a művésznő bizalmasa az egyik vendéglőből a következőket telefonálta a vízműtelepre:

— Kérem, küldjenek ki valakit *Novák Irén* úrnőnek a *Bercsényi* utca 11. szám alatt lévő lakására, mert a vízvezeték csöve megrepedt és nagy bajok lehetnek.

Ezt a vendéglőben többen hallották és így kelt szárnyra a rémes történet a vízben uszó lakásról. A vízműtelepen is azt hitték, hogy komoly a baj. *Maga Szathmáry Károly*, a gépüzemek igazgatója sietett ki a művésznő lakására. Legnagyobb meglepetésére a lakást teljesen rendben találta. A lakás egyik mellékhelyiségében történt kisebb csőrepedés.

— Na, mi baj? — kérdezte *Szathmáry*.

— Semmi, — felelte *Novák Irén* — jelentéktelen mennyiségű víz ömlött ki. Bár csak mindig ilyen könnyen mondhatnám, hogy *hínt vagyok a vízből*.

(*Az olaszok Aradon*.) Tegnap este gyűjtést rendeztek a nyári szinkörben az Aradon vendégzerepelt olasz opera társulatnak, hogy el tudjanak utazni. Először *Tenner Lászlót* pumpolták meg erre a szent célra. Ő az első föl hívásra megnyitotta az erszényét. Másutt azonban nem ment ez ilyen könnyen. *Gonda László* pénztárosnak sokat kellett beszélni, amíg kitudott huzni pár koronát a nehezen nyitható zsebekből. Egy ifjúval például a következő párbeszéde folyt le:

— Adjon ezeknek a szegényeknek néhány koronát.

— Nem adok. Én is nehezen keresem a pénzt.

— De ezek nagyon nyomorognak.

— Dolgozzanak, akkor nem fognak nyomorogni.

— Egy hét óta egyiknek se volt meleg kanál a gyomrában.

— Nem törődöm vele, — volt a rideg válasz.

Gonda látta, hogy itt könyörgéssel nem lehet pénzt szerezni. Hát fenyegetőzni kezdett.

— No, — mondta *Gonda* — ha nem ad, hát bosszút állunk.

— Nana!

— Igen, ha nem tudnak ezek elutazni, akkor még egy hétig tartanak itt előadást és magának egy hétig mindennap meg kell nézni tőlük a *Carment*.

Erre a komoly fenyegetésre megnyiták a zsebek és megnyiták az ut Szeged felé.

(*A mezőhegyesi tiszték*.) Mezőhegyes közel van *Békésgyulához* Híres hely ez főleg az állami méntelepről. Van ott azonkívül nagyon szépségű garnizon is. A minap a mezőhegyesi katonatiszték átmentek *Erdélyi Miklós* gyulai színházgatóhoz

hogy jöjjön át hozzájuk néhány napra vendégemere polni. Minden költséget megtérítenek s esténként két háziakról biztosítják az igazgatót. Erdélyi Miklós először gondolkodott az ajánlat fölött. Aztán belátta, hogy ez lehetetlen. Hol aludjanak Mezőhegyesen a primadonnák? Hiszen ez a falu csupa istállóból áll. Már pedig ott *Diósi Nusi* vagy *Batisfalvi Elza* még dupla gáziért se vesz lakást.

A kedves helyről tehát le kellett mondani.

— Kár, — jegyezte meg erre a döntésre Hajnal Gyurka színész. — Istenem, ki tudja, hány ember vált volna be közülünk Mezőhegyesen állandó lakosnak.

TORVÉNYKEZÉS.

§ Merénylő leány. Budapestről jelentik: *Varga Gizella* 21 éves szobaleány néhány héttel ezelőtt megleste volt kedvesét, *Zsifkovits András* szobrász-szolgálatát s négyszer rálőtt. A golyók szerencsére nem találtak, de a fiatal leányt az isgalom annyira elgyengítette, hogy eszméletét veszítve, összeesett. Csakhamar nagy közönség vette körül az elájult leányt, a mentőket hívták, akik eszméltre keltették. *Varga Gizella* a főkapitányságon elmondotta, hogy *Zsifkovits* a kedvese volt. Két gyermek is született a viszonyból, azután elhagyta. Valahányszor körlelte, hogy térjen vissza hozzá, mindig brutálisan elutasította. Ez keserítette el. A rendőrség a merénylő leányt szabadon bocsátotta, a következő napon azonban a vizsgálóbíró letartóztatta. Később védőjének, *Baumfeld Lajos dr.-nak* az előterjesztésére *Krecsák dr. vizsgálóbíró* szabadlábra helyezte a leányt s a végzést ma a budapesti törvényszék vadmárcsa is helybenhagyta.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

§ A. Szeged. Végtelenül sajnáljuk, hogy nem közölhetjük a szóban lévő szép költeményt, da mi csak aktuális humoros verseket szoktunk közreadni. Talán az illető valamelyik szépirodalmi lapnak küldené be; ott szívesen fogadják, mert megérdemli, hogy szélesebb körben ismerjék.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

— A csanádvarmegyei gazdasági egyesület — mint Makóról jelentik — tegnap tartotta éves nagygyűlését. Battonyán, amelyen több száz csanádvarmegyei gazda volt jelen. Tőkegyűlési jelentése után, mely főleg a gazdasági egyesület működése és a munkásházakra vonatkozó sikerrel foglalkozott, kiemelte a jelentés, hogy a földművelésügyi minisztertől kérelmezte az egyesület, hogy Mezőhegyesen munkástartókat létesítsen, amit a miniszter meg is tett. Megalakította az egyesület a csanádi aratógép szövetkezetet egyelőre 12 aratógéppel az esetleges aratósztrájk leküzdésére. Sztrájk ugyan tavaly nem volt és az idén sem észlelhető a legcsekélyebb mozgalom sem, mindazonáltal 30 gép fog működni. A utkari jelentést elfogadták. A nagygyűléssel kapcsolatban szarvasmarha-kiállítás volt és szemmel látható volt a nagy lendület. A díjazásban első díjat nyert Nagy Antal makói birtokos a kiállított szarvasmarhákért. A lódíjazásnál díjat nyert Nagy Bálint és még ketten. Végül régi és új cselédnek megjutalmazása következett. Okányi István, Tímoti Péra és Farkas Mihály cseléd kérésre kaptak 60-60 korona pénzjutalomban és díszoklevélben. Nevezett cselédnek 30 év óta szolgálóknak egy gardánál. A gyűlést banket követte.

Uj-aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, június 16.

A szórványosan előforduló csapadék, — mint mondják — se nem árt, se nem használ. Ezidőszereint a termés sorsa eldőlt, azon az időjárás keveset változhat már. Feltéve, hogy elemi csapás sem éri ezután, mely esetben ter-

részetesen a mostani gyenge kilátás még rosszabbodna.

A gabonáért irányszata szállárd. Ha időközben el is lanygulnak az árak, ismét magas felszínre kerülnek.

A mai piacon — mint az utóbbi hetivásárokon általában — csekély hozatal volt.

A mai piacon elkelt:

200 mm buza 11.80—

200 mm. tengeri 6.50—

Névleges jegyzés:

Rozs 9.20—30

Zab 7.10—20

Árpa 6.50—60

A gabonáért 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti ár- és értéktáza.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —
Budapest, június 16.

Amerika változatlan. Huszezet mm. 10 fillérrel olcsóbb.

Az árak 50 fillérenként számítva:

	Déli szárlat	2 órai szárlat
Buza októberre . . .	11.37—11.38	11.65—11.66
Zab októberre . . .	8.25—8.26	8.45—8.46
Rozs októberre . . .	9.40—9.41	9.60—9.61
Tengeri májusra . . .	6.79—6.80	6.86—6.87
Tengeri júliusra . . .	6.76—6.77	6.86—6.87

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény 521.35
Magyar hitelrészvény 744.50

IDEGENEK ARADON.

— Június 16. —

Fehér kereszt szálloda. Weisz Lajos utazó Budapest. — Schwarz Mihály utazó Budapest. — Braun Sándor utazó Pozsony. — Reiger J. gyáros Nagyszobon. — Csiment Henrik utazó Budapest. — Benedek Henrik kereskedő Medgyes. — Schön Henrik utazó Pomony. — Peithy Mihály, gyógyszerész Déva. — Ákos István tanár Budapest. — Fischer Lipót kereskedő Nyitra. — Zerkovits Oszkár kereskedő Budapest. — Wetsel Miksa utazó Budapest. — Pollák Sándor ügynök Erdőhegy.

Központi szálloda. Zádor Károly utazó Budapest. — Ardelean Jusztin dr. ügyvéd és neje Weselényi Erzsébet Nagyvárad. — Bakó Pál utazó Budapest. — Gyarmathai D. Ede földbirtokos és neje Csermő. — Kovács Dénes utazó Budapest. — Kolbán Zsigmond utazó Budapest. — Sarlores Kálmán mérnök Vajdahunyad. — Halmos Bruno dr. ügyvéd Petrozsény. — Jakobovits Ede dr. ügyvéd Székelyhid. — Tauber Sándor mérnök Budapest. — Szilárd Ferenc kereskedő Budapest. — Zombori Lajos festőművész Szolnok. — Monostory György utazó Budapest.

Vass szálloda. Köstler János utazó Budapest. — Polgár Frigyes utazó Budapest. — Donáth Ferenc utazó Pécs. — Lang József utazó Budapest. — Schwarz József utazó Budapest. — Preibisch Vilmos utazó Bécs.

Pannonia szálloda. Pempilin Costea papnövedék Brád. — Schlesinger Andor könyvelő Szentos. — Bondy Tivadar serfőzész Szatmár. — Joan Custean kereskedő Brád. — Darvas János vendéglős Brád.

Június 28. Az aradi könyvnyomdászok „GUTENBERG DALKÖRE” a Csálal nagyerdőben sőt hangversenyyel egybekötött NAGY NYARI MULATSÁGOT rendez saját zászlója alapja javára. Kedvezőtlen idő esetén a mulatság július 5-én lesz.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Bérsó Simonyi-utca 1. szám, Szabadságtér mellett.)

Uj műsor. Uj műsor.

Fieme látképe.

Műsor 1908. június hó 17-én, szerdán:

1. A kutya. Életkép. — 2. Titokzatos szabóműhely. Kacagató. — 3. Téli sportok. Sportkép. — 4. Szerelmem babilus. Kacagató. — 5. Vonattámadás. Dráma. — 6. Niagara. Látványosság. — 7. A huta. Humoros. — 8. Három bűn. Dráma. (Színes). — 9. A szakácsné álna. Kacagató. — Fieme látképe. Látványosság.

Minden előadás alatt katonazene játszik. — Cukrászda.

Előadások: Délután 6 órakor, este 7.30 órakor és 9 órakor.

Az előadásokra bármikor be lehet menni.

NYILTER.

Pénzének ellensége,

ki azt francia pezsgőért szórja, mikor egyenértékű hazai terméket sokkal olcsóbban kaphat.

106

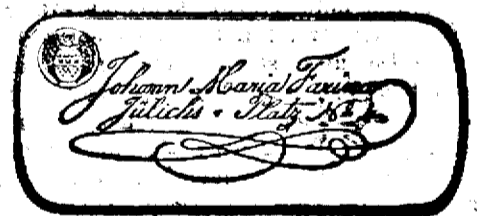
Steckenpferd-Bay-Rum

a legkiválóbb hajviz

Bergmann és Társa Dresden és Teschen a/E., amely kitűnő szer fejkorpa ellen, valamint a haj idő előtti őszülése és hajhullás ellen. E szer elősegíti a hajnövekedést és igen erős szer a reumatikus fájdalmak ellen. 2 és 4 kor. üvegekben kapható a gyógytárakban, drogueriákban, illatszerekkereskedésekben és borbélyüzletekben. 2273

Az én valódi kölni vizem

destillálva, a feltaláló, az én ősem, eredeti receptje után, az egész világon az itt látható hatóságilag bejelentett árujelzéssel ismerets.

Johann Maria Farina, Jülichplatz 4, Köln a. Rh. szabadalmazott szállítója az osztrák császárnak és magyar királynak, valamint a legtöbb császári és királyi udvaroknak. Csakis eredeti csomagolásban kapható a szakszerű üzletekben. 5947

9198—1908. sz.

Hirdetmény.

A gyalogutak gondozásáról alkotott 12757—408/1894. számú szabályrendelet 5. §-a értelmében felhívom a ház- és telektulajdonosokat, folyó hó 15-től szeptember 15-ig házuk, illetve telkük előtt az asphalt burkolattal ellátott gyalogutakat mindennap délután 1 és 2 óra között, a másféle burkolattal ellátott gyalogutakat este 7 és 8 óra között meglocsoltassák, mert ennek elmulasztása esetében az emlelt szabályrendelet alapján szigorúan büntetetté fognak.

Arad, 1908. évi május hó 15.

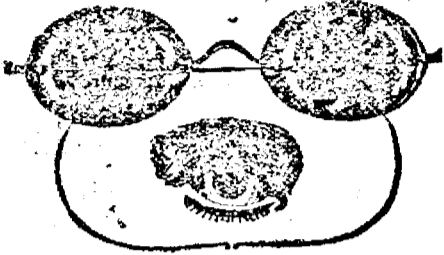
Sarlot,
főkapitány.

Elsőrendű látszerész üzlet.

DICK SAMU

órák és látászerezők

Arad Andrássy-tér és Weitzer János-utca sarkán

Elad és javít mindennemű órákat két évi jótállás mellett a legolcsóbb áron. Raktáron tart mindennemű színházi látszeréket a legkülönbözőbb kiállításban, legfinomabb lorgnetek, orrcsüptetők és szemüvegek arany, ezüst, nickel és tekenőbeka csont keretekben, legjobb üvegekkel.

• Nagy raktár sűrűségi fokmérőkben, bor, must és szesz részére, továbbá mindenféle hőmérők, mindennemű kivitelben. 2413

Szemüvegek és orrcsüptetők orvosi rendelet szerint azonnal készíttetnek.

17026—1908. szám.

Hirdetmény.

Az 1908. évi V. hónapban engedélyezett italmérések várható forgarmáról az aradi m. kir. pénzügyőri biztosság által küldött összeírási jegyzék 12 darab ivét az állami jövedékről szóló 1899. évi XXV. t.-cz. 17. §-a és az erre vonatkozó utasítás 17. §-a értelmében 1908. évi június hó 15-től számított 8 napra a városi fogyasztási adófelügyelőségél közszemlélőre azzal tesszük ki, hogy azokat az érdekeltek, névszerint Adler Andor, Haász Albert, Hubert Imréné, Steiner Sándor, Deutsch Lipót, Czitrom Janka, Lóvy és Polák, Markovits Kálmán, Weinberger János, Tabakovits Sándor, Boronkay Ferenc, kik italmérési engedélyt kaptak, nemcsak megtekinthetik, hanem az azokban kiüntetett forgalmi adatokra nézve úgy nevezettek, mint az aradi kereskedelmi testület és az ipartestület is nyújthatnak be a fentebb jelzett idő alatt a városi fogyasztási adófelügyelőségél észrevételeket.

Arad, 1908. évi június hó 6-án.

A városi tanács.

tási adófelügyelőségél közszemlélőre azzal tesszük ki, hogy azokat az érdekeltek, névszerint Adler Andor, Haász Albert, Hubert Imréné, Steiner Sándor, Deutsch Lipót, Czitrom Janka, Lóvy és Polák, Markovits Kálmán, Weinberger János, Tabakovits Sándor, Boronkay Ferenc, kik italmérési engedélyt kaptak, nemcsak megtekinthetik, hanem az azokban kiüntetett forgalmi adatokra nézve úgy nevezettek, mint az aradi kereskedelmi testület és az ipartestület is nyújthatnak be a fentebb jelzett idő alatt a városi fogyasztási adófelügyelőségél észrevételeket.

Könyvkötészetünkben egy ügyes fiú tanulónak

fizetéssel felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Nagymennyiségű plé-pánt és maculatura

jutányos áron eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

10012—1908. kh. sz.

Hirdetmény.

Tudomásomra jutott, hogy az aradi boza és limonádé árusítók a hűsítő italokba jégvermekből származó jeget dobálnak bele.

Miután a városi orvosi hivatal véleménye szerint a jégvermekből származó jégnek ily módon való használata az egészségre ártalmat idézhet elő, a jégnek a hűsítő italokba való bedobását ezennel betiltom s felhívom a boza és limonádé árusítókat, hogy az italokat oly módon hűtsék le, hogy a jég az élvezendő hűsítő itallal ne érintkezzen.

Azon árusítók, kik ezen betiltás dacára az italokba jeget dobnak, az 1876. évi XIV. t.-cz. 7. §-a alapján 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, behajtatlanság esetén 60 napig terjedhető elzárással fognak büntettetni.

Arad, 1908. évi június hó 3-án.

Sarlot, főkapitány.

Megjelent! Megjelent!

A Magyarországi Uradalmak és Gazdatisztek Czimtára 1908/9.

az eddiginél sokkal bővebb terjedelemben és gazdagabb tartalommal. E cimtar tartalmazza a magyarországi uradalmak, gazdaságok, bérlok pontos címjegyzékét, valamint a gazdákat és a gazdatiszteket érdeklő fontosabb tudnivalókat törvényeket, rendeleteket stb.

Becses tartalmánál fogva gazdáknak és gazdatiszteknek nélkülözhetetlen kézikönyv.

Ára vászonkötésben 15.—kor.

Telefon szám 151.

Nagy könyvkötészet.

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

KÖNYVNYOMDÁJA

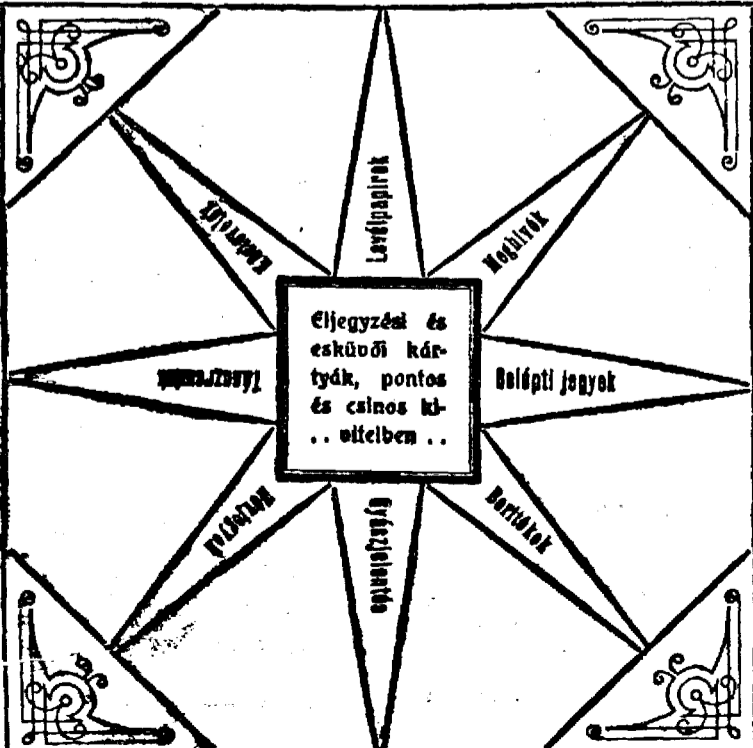
ARADON, JÓZSEF FŐHERCZEG-UT 22. SZ.

Befűtőmóntóde.

Rendje minden berendezett és a mai kor igényeinek teljesen megfelelően felszerelt

NYOMDÁJÁT,

hol mindennemű nyomtatási munkák gyorsan, pontosan és a legmodernebb kivitelben jutányos áron készíttetnek el.

Aradi Közlöny

a legnagyobb és legelterjedtebb vidéki politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Helyben:

1 óra . . . 24 korona.
1 hónap . . . 2 korona.

Wéden:

1 óra . . . 26 korona.
1 hónap . . . 2 kor. 40 f.

Szorkosztósi telefon 387.

Kiadóhivatal . . . 161.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Akinék

Ismeretség híján

Árvastársra,
szülőre,
üjletvezetőre,
főnyelőrre,
székre,
ispánra,
gazdatisztára,
kulcsárra,
venczellőre,
kardosára,

kulcsárra,
gazdasszonyra
szakácsnőre,
szobalányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
penzbeszedőre
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

AKI

eladni kíván

butort,
zongorát,
bort,
szőnyegsző,
szőnyeg.

üzletet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

AKI

mindeneket vétel vagy bérbevételei oszál-
jából keresi;

AKI

valamely állást beöltöni kíván: legbizto-
sabbban értekezni, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“

kis hirdetésai

rovatait használja.

Szerény nő 27.

Szerény 25.

Levelők van, tessék elvitetni.
Magyar 45.

Veszek könyvtárakat

és hangjegyeket. Minden újdonság
raktáron. Antiquar könyvek. Könyv-
tárak berendezése. Nyomtatványok
elkészítése. Kölsönkönyvtár. Vizs-
galapok száza 1 korona. Kerpel Izó
könyv- és papirkereskedése, Ara-
don. 212

Belváros Választó-utca 3. sz.

ház szabad kézből eladó. Értekez-
hetni Földessi János urnál Gyulán,
Halács-u. 18. 2287

Uri család

elvállal teljes ellátásra külön utcai
szoba, uri házból való 1—2 leány-
kát vagy kis fiut, kik Aradon is-
kolát végeznek. Zongora használát.
Kivánatra bevezetés a tanulásban.
Cím a kiadóban. 2284

Utikönyveket (Badeker)

Állandóan raktáron tart Ingusz I.
és Fia könyvkereskedése Arad,
Weitzer János-utca. Arad és te-
mesmegyei telefon 517. sz. 201

Pörkölt szalonna,

légszáritott, oldalankint 35—60
kg. nehéz, kapható Raubauer
Nándornál, Ujszentannán. 1991

Állandóan alkalmi vételek.

Iffusági iratok félárban. diszlevo-
plr feltűnő olcsón. Festőminták köl-
csönintézet. 10000 köt. kölcsön-
könyvtár. Krausz Paulin, Színház-
épület, telefon 511. 995

DELICE

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

Az Általános fogyasztási

és termelő szövetkezet tagjait tisz-
telettel értesíti, hogy ezentul Koch
Mór huscsarnoka (vaskapu épület)
szolgáltatja a húst a mélyen tisz-
telt tagok részére. 2288

17636—1908. sz.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. hon-
védelmi miniszter ur az 5572/eln.
1908. számú körrendelete értelmé-
ben az aratási munkálatok aka-
dálytalan teljesíthetése céljából
azon tényleges szolgálatban álló
katonák 8 heti szabadságolását
hajlandó engedélyezni, illetve ki-
eszközölni, kik mezőgazdasági bir-
tok tulajdonosai, vagy bérlői. A
40 katasztrális holdnál nagyobb
birtok tulajdonosai vagy bérlői
azonban e kedvezményre igényt
nem tarthatnak. A kedvezmény
iránti kérvényeket a szabadságo-
landók hozzátartozói a tartózko-
dási helyük községi (városi) elől-
járóságánál nyújtják be.

A kérvényben a netán szüksé-
ges adatok (a szabadságolando
neve, rendfokozata és csapatteste,
a folyamodó vagy a szabadságo-
landó egyén birtokának területe,
a szülői házban élő gyermekek
száma, a cselédek száma, a bérelt
birtok nagysága stb.) pontosan
föltüntendők.

A mennyiben pedig maguk a
tényleges állományú katonák kér-
nék ezt a szabadságolást, kérelmü-
ket a községi bizonyítványok be-
terjesztése mellett rendes szolgál-
lati uton terjesztik elő.

A kérvények Aradon a városi
tanácshoz nyújtandók be.

Aradon, 1908. június hó 12.

A városi tanács.

14863—1908. sz.

Hirdetmény.

Közhirre tesszük, hogy a nagy-
méltóságú m. kir. Földművelésügyi
miniszter ur 82900—1908. sz. a.
kelt rendeletével a répabogár puszt-
ításai és károsításainak lehető
megakadályozása végett a mező-
gazdaságról és mezőrendéségről
szóló 1894. XII. t.-c. 58. §-ában
adott felhatalmazásánál fogva az
ugynevezett répabogár (lisztes
röpabogár, Cleonus punctivent ris
Germ) valamint a hamvas vicellér
bogarat (Otiorrhynchus ligustici
Zinne) azon káros állatok és rova-
rok közzé soroztam, melyeknek ír-
tása az idézett t.-c. szerint köte-
lező. Miért is elrendeli, hogy min-
den birtok répaföldjén az említett
bogarakat márciustól június hó
közepéig irtani tartozik.

Az irtásra vonatkozó részletes
utmutatást a városi köznevelési ren-
delkezésre fogja bocsátani.

Arad, 1908. évi május hó 9-én.

A városi tanács.

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó
egyszer veszi és többé más nem szívja.

311

DEPILLOR Tyúkszemétől

HAJVESZTÓ.

E csodáhatású szerrel min-
den oly helyről, a hol a
hajnöves alkalmatlan, mint
arc, nyak, kezek, azt egy
pár perc alatt minden fájd-
alom nélkül eltávolítja.
Ára utasítással 1 korona.

mindenki megszabadul

a Hajós-féle ANAGALLIN
használatát által. Nem pisz-
kit, nem ragadós, kezelése
igen egyszerű.

Ára utasítással 70 fillér.

Ovakodjunk az utánzatoktól.
Csak olyan készítményt tessék
elfogadni, ahol „Anagallin“ szó
látható.

Poloskák

kiirtására legjobb szer a

Phenolsav.

Még a petéket is kiirtja, a
butorokat nem támadja meg.

Ára egy üvegnek 70 fillér.

Ideális, legjobb,
legtartósabb
amerikai

Gummi-óvszer

= NEVER. =

6 darab egy eredeti fémdoboz-
ban 2 korona.

A fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárában

241

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

A Magyarországi románok egyházi, iskolai,
közművelődési, közgazdasági intézményeinek
és mozgalmainak ismertetése.

Irtta: VERITAS.

A könyv kilenc szakaszra oszlik és pedig:
I. A románok számát és vármegyénként való megoszlását;
II. a magyarországi románokra vonatkozó általános adatokat;
III. a magyarországi görög katolikus román egyház történetét és
egyházmegyéinek jelenlegi állapotát;
IV. a magyarországi görög keleti román egyház történetét és egy-
házmegyéinek jelenlegi állapotát, továbbá a görög keleti román egyház
autonómiajának az alapját képező „Szervezési Szabályzat“-át és a lényego-
sebb szabályrendeleteket;
V. a hazai román középiskolák történetét és azoknak az 1906—7. is-
kolai évre vonatkozó adatait;
VI. az összes román kulturális intézmények történetét, alapszabályait,
és ezen egyesületek jelenlegi állapotára vonatkozó adatokat;
VII. a magyarországi román sajtóra vonatkozó adatokat;
VIII. a hazai románok kereskedelmi, ipari és közgazdasági intézmé-
nyeire, első sorban pedig a román pénzügyintézetekre vonatkozó adatokat és
részletes kimutatásokat közli;
IX. történelmi apon foglalkozik a magyarországi románok politikai
mozgalmival, még pedig 1700-tól kezdve a mai napig, különös súlyt fektetve
a románok összes politikai konferenciájuknak és az azokban dekretált
programoknak az ismertetésére.
A könyv kapható a kiadónál: Urania könyvnyomda, Budapest,
VII. Rottenbiller-utca 19. sz. n. A munka ára füzve, a 30 fillér postai száll-
ítási költségen kívül, 19 (tíz) korona, hatóságoknak és hivataloknak pedig
6 (hat) korona.